

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Judbydelsesskrift

til

de offentlige Examiner

i

Nibe Kathedralskole

i

Juli 1854.

R i b e.

**Statens pædagogiske Studiesamling
København V.**

Judbødelseskrift

til

de offentlige Examiner

i

Ribe Kathedralskole

i Juli 1854.

Jindhold.

1. Bidrag til Ambrosius Stubs samlede Digte, efter nye Kilder.
 2. Skoleefterretninger for Året 1853—54.
-

R i b . e 1 8 5 4 .

Trykt hos Chr. sal. Hyphoff.

Bidrag

til

Ambrosius Stubbs samlede Digte

efter nye Kilder.

af

J. Binch,
Adjunkt ved Ribe Kathedralskole.

Hr. Fred. Barfod slutter Fortalen til den tredie Udgave af Ambrōsius Stub's samlede Digte, som han med saa megen Flid har besorget for Samfundet til den danske Litteraturs Fremme, med det Ønske, at en Anden i en langt fortære Tid maa erholde et langt rigere Udbytte af sine Forsninger, end der i sexten lange Aar blev ham til Del. Dette Ønske er i en enkelt Retning gaaet i Opfyldelse, idet Meddeleren af dette, som aldrig specielt har bestreft sig med den danske Litteratur-Bidenskab, har truffet paa nogle Bidrag til vor Kundskab om denne Forfatter, med hvem Barfod vist med Rette lader den nyere danske Digtekunst begynde. Det var min Stilling som Bibliothekar ved Kasteldalskolen, der foranledigede, at jeg i dennes Bogsamling forefaaet navnlig et saadant Bidrag og gjorde mig nærmere bekendt dermed, og da det forekom mig, at dette Fund burde meddeles Publikum, sogte jeg at opspore Mere af samme Slags i denne By, hvor Stub havde tilbragt sine sidste Aar. Det var dog kun Lidet, jeg funde opdagte. Det er snart hundrede Aar, siden Digteren døde, og Traditionen om ham er nu næsten forsvunden. Kun den gamle Kjøbmand N. Nahr erindrer, at han i sin Barndom ofte har hørt ham omtale af Maademand Simonsen (Død omrent 1810), der fortalte Adskilligt om ham og kunde mange Digte af ham. Heraf erindrer Hr. Nahr nu fun et Vers paa fire Linier, hvormed han svarede en Dame, der spurgte ham om, hvorledes det var, at han stod paa sine Fodder, (Da disse Linier ikke ere aldeles sommelige, vil jeg her udelade dem)

og at han gjorde et meget groft Vers om en Fru Mühlford, en Datter af Byens Apotheker, Carstensen, gift med en Kapitain M., en ellers ubetygtet Kone, men som var i høj Grad ugenert.

Et enkelt Digt af Stub traf jeg andetsteds paa; men mine Eftersegninger i Kirkebøgerne gave kun negative Resultater. Stub har ikke været Fadde her i Byen i de Aar, han levede her; han har heller ikke, saavidt jeg har funnet opdage, modtaget nogen Understøttelse af Fattigvæsenet. En Rettselske fortjener maaesse en Plads her: det var ikke et Djenglas, saaledes som Barfod har læst, men et Timeglas, der fandtes mellem hans Efterladenskaber. — Jeg havde haabet, at der mellem den temmelig store Samling af enkelte Digte, som findes i Skole-Bibliotheket blandt de Grønlundiske Papirer, funde findes nogle af Stub, der jo havde været Lærer for Grønlunds Børn; men der er blandt de anonyme intet, som jeg tor tillægge ham. Det skulde da være følgende nette Linier, som det forekommer mig, at jeg har hørt for, uden at jeg ved, hvorfra jeg hænder dem:

Kun ædle Sjæle nyde kan
den sande Lykke her i Livet.

Gid du som Kone, han som Mand
Lykhalig stedse blive.

De ere indskrevne med en ganske anden Skrift bag efter nogle Ungdomsforsøg af Grønlund selv.

Det første ovenomtalte uberegnet er Antallet af de hidtil ubekendte Digte af Stub, som jeg har at meddele, syv; men af ligesaa stor og maaesse større Betydning ere mine Kilder ved de nye Lesemaader og Oplysninger, som de give til 12 tidligere bekendte Digte. Thi da vistnok Enhver vil indromme især Hovedkildens store Oprindelighed og Paalidelighed, saa faa vi herved en sikker Maalestok for den Forvanskning, som Stubs Digte have lidt derved, at de først ere blevne udgivne efter hans Død og vel for største Delen efter mundlig Overlevering. Det viser sig, at, naar vi fra disse 12 Digte skulle slutte til de øvrige, saa

ffæmmes de paa mange Steder af urigtige Læsemaader og blive tildeles uforstaaelige ved fejlagtige Overskrifter, saa at Meget, der nu lægges Stub tillast, grunder sig paa Udgavernes Upaaldelighed

Det er uheldigt, at Professor Thorup, der dog maa have kjendt disse Kilder, forsaavidt de findes i Skolens Bibliothek, hvilket er Tilfældet med dem alle undtagen en eneste, ikke har erindret dem eller tænkt paa at sende dem til Hr. Barfod, i hvis Udgave de da kunde fundet deres passende Plads. Da dette ikke er skeet, bedes Læserne undersøiske de Mangler, hvoraf dette lille Arbejde maaſke lidet som en Folge af, at nærværende Meddeler har vovet sig ind paa et fremmed Omraade. Enkelte Oplysninger kunde maaſke hifl og her have været tilføjede, dersom min Syslen med dette Arbejde ikke var bleven temmelig pludselig affluttet derved, at Hr. Rektoren anmodede mig om det til Skolens Indbydelseskrift, da dette ikke kunde faa det tidlige paatænkte Indhold.

I.

I blandt de Haandskrifter, som opbevares i Kathedral-Skolens Bibliothek, har jeg truffet paa et Hefte, der bestaaer af to Ark i Folio, og som begynder med denne Overstrift: Efterfolgende Vers ere alle forfattede af Ambrosius Stub. Derefter følge paa 3 Blade 13 Digte, hvoraf de tre ikke findes i nogen Udgave af denne Forfatters Digte, men upaatvivlelig virkelig ere af ham. Derpaa er der bemærket: her endes Stub's Vers — og det sidste Blad optages af et satirisk tydſt Digt af Doct. Joachim Lange mod Filosofen Wolff, et Svar derpaa af Provſt Reinbeck i Berlin og endelig fire danske Smaadigte af Rektor Bredal. Disſe Digte give saaledes neppe nogen nærmere Oplysning om Haandskriftets Elde. Skriften synes at kunne være samtidig med Stub; i ethvert Tilfælde er den ikke meget yngre.

Den signer en Fruentimmer-Haand; Interpunktionen er temmelig ringe.

Paa den sidste af de Sider, som indeholde Digte af Stub, har senere en anden Haand paa de aabne Steder tilføjet fire smaa Digte, hvorfra det ene er et isforvejen beskjæft af Stub. Det er ogsaa utvivlsomt, at Afstriveren har tilskrevet Stub dem alle fire, da han har indskudt dem paa det anførte Sted, uagtet der er Plads ledig paa Hefsets sidste Blad. Den Skrift, hvormed disse fire Digte ere skrevne, har et, om end ikke meget, nyere Udspringende end den anden. Skriveningen er bedre.

At denne Afskrift ikke stammer fra nogen af de trykte Udgaver, men er flydt af en selvstændig Kilde, er sikkert nok allerede af Digtene's Overskrifter, der tildels indeholder andre og rigtigere Angivelser end Udgaverne. Ligesaa sikkert er det af Textens Beskaffenhed, der har flere nye og aabenlyst rigtige Læsemåader, der umuligt kunne være fremkomne ved heldige Gjætninger. Men Haandskriftet har vistnok ikke blot en fra Udgaverne forskellig, men tillige en meget ren Kilde; det har kun enkelte Unesagtigheder, f. Ex. Nr. 3 (V. 1, L. 5), Nr. 8 og Nr. 15, hvilket sidste Digt dog hører til de senere tilføjede, fremdeles et eller to tvivlsomme Steder i Nr. 1. Haandskriftet har været sammenlignet med Heibergs Udgave af 1771, idet der ved de Digte, som findes i denne Udgave, med Blyant er noteret, paa hvilken Side de findes. Hvad det NB. betyder, som af den oprindelige Afstriver er sat til over de 3 af Digtene, ved jeg ikke.

Haandskriftet lyder, forsaavidt det indeholder Digte af Stub, saaledes, som følger, hvorved bemærkes, at enkelt E og dobbelt E (Æ) se ens ud, og at S og V ikke allevegne kunne skjelnes fra s og v:

Efterfølgende Vers ere alle forfattede af Ambrosius stub.

(1.)

Da¹) mangel har forvoldt, Clienten ey betaler,
 Hvad skyldighed og skif paa Nye Aars Dag besaler;
 Saa bør hans Billighed dog komme trostig frem,
 Skjondt gaven icke er anseelig og bequem.
 Du fattig Blad Papier! o lad din Ringhed mælde,
 Thi ald din hvidhed kand mod sine sig intet gielde
 Men vær et blot Bewiis at giendgields pligt og baard
 Er lagt mig æwig paa af Fromheds Engle haand.
 Du slette Sucker flod²) har ingen Ting at sige:
 Du maa med Billighed den føde Tunge vige
 Men stig, ieg skinner paa hvert Maaltids qvægsom
 stund
 Og smelt ørbedigst hen i Fromheds Engle-Mund.
 Du ringe Almanach er intet værd at regne,
 Men mæld, at sidste Aar skal mindes alle vegne.
 forlang et naade-rum hos Dyden og forbliv
 Et tegn paa Tidens gang for Fromheds Engle-liv
 Og ligesom ieg selv i Verden ey forgifter,
 At Livets blide Dag har Morke, bitre Nætter,
 saa varer (?)³) dette Suk, som nu fra hiertet gaar,
Gid Fromheds Engel her maa leve mange Aar!

(2.)

1 Cor. 9. 24. 25. 26.⁴) NB.

Hvi render I Verdens Olympiske Gecke
 Paa Banen, da Kronen er intet bevendt
 Navnfundigheds Buble Kand tiden jo brecke
 I vinder kun støvet, naar Løbet er Endt.
 Bort skiden Beklunning med Skarn og med skade,
 Min God skal ej trettes for falmende Glands

1) Ikke trykt for. 2) En Klod = en Kugle. 3) Med Hensyn til dette Ord har Ufstriveren selv været usikker. 4) Barfod Nr. 33. Haandskriften afgiver kun ved Tilføjelsen af de to Skriftsteder og af den Sætning, hvortil det sidste slutter sig.

Min Tinding foragter de visnende Blade
 Thi Himmel har viist mig En varende Krands
Maalet Er ved Klenodiet.
 Phil. 3. 14.

(3.)
Aria.⁵⁾

Mel.: zweifle nicht mein wehrtes Leben pp.

1.

Medgangs Ven har lært at smiile!
 Naar min Sol er hoy og blid
 Men saa snart den gaar til hvile!
 Kaster spodskhed Macken hid.
 O! du Svale foyter⁶⁾ bort,
 Naar min Dag er hold og fort.

2.

Eed paa lester, Troe og Love
 Hores nok af slibrig Mund.
 Tillid staar saa tit i Bove
 Ved⁷⁾ en Muur foruden grund
 O! du Norsilf har et Knef,
 Skjondt du synes uden Bref.

3.

Verden har forgylt sin Pille:
 Verden stienker gift i Biin:
 Verden kand saa høstig drille:
 Verden (er) saa Falst, som fin.
 O du Slang! Brod og Mord
 Sticker i dit sledste Ord.

5) Varsod Nr. 35. 6) Udgaverne: „flyver“. Angaaende denne Variant se Num. til Nr. 12 i denne Samling. 7) Udg.: „paau“. „Ved“ synes at være det Rigtige, da Vennen suarere betegnes som stettende sig op til Vennen end som staaende ovenpaa ham.

4.

Hlog oprigtighed bær Pruisen;
 Thi den holder Fod⁸⁾) og Stand
 Midt paa Bolgen midt paa Jisen,
 Midt igienem Ild og Vand.
 Sode Phoenix! Modgangs Ven
 Jeg er øwig din igien!

(4.)

til Gen; Neuberg.⁹⁾ NB.
 Vor Neubergs Bryst
 Har Mod og Lyst
 at Nabne ørens Porte
 Hans kloge Tinding blive graa
 Hans hvide Orden blive Blaa
 Hans Fiender blive sorte.

(5.)

NB. Grav-Skrift
 over

En Elling med toe Hoveder,
 fød 1746 in Junio og forvares paa Apotheqvet
 udi Odense. ¹⁰⁾
 Hvi døde du (saa) snart, du lille Ande-Noer?
 Du skulde bleven her i Verden rar og stor.¹¹⁾

8) „holde Fod“ er aabenlyst det Rigtige. Samme Udtrek findes i Nr. 48, B. 2, L. 7 (Barfod) om at holde Stand. Udgavernes „holde Mod“ passer ikke. 9) Barfod Nr. 70, usforandret med Undtagelse af den kortere Overskrift. 10) Barfod Nr. 71. Overskriften giver en ny Oplysning, der bestemmer Tiden for dette Digits Uffattelse. Maaden, hvorpaa Linierne ere inddelte i Haandskriftet, er den oprindelige og rigtige. Den anvendes ogsaa i selve Udg. i de øvrige Digte af samme Form. 11) Udg.: „Du lille Ande-Noer! Hvi døde du saa snart? Du burde blevet her Til noget stort og rart“. „Skulde“ passer dog langt bedre end „burde“ til det paa-følgende „loved“.

Dog dette var end da til deels for meget lovet,¹²⁾
Da Lycken fojer dem der fødes uden Hoved.

(6.)

En¹³⁾ fremmed Medicus i Kunsten fir og øvet¹⁴⁾
Blev fordum meget sært af Stadens læger prøvet
De agted¹⁵⁾ ham en streg i fald hand icke fandt
Et hielpsom Raad for en, der sagde aldrig sant.
Men Manden fandt paa Raad hand satte dem en Brille
Hand¹⁶⁾ gav sin patient en ret Naturlig pille
Den Legner kom sig strax, hand spottede kuns lidt
Dg sagde sandelig, Hr. Doctor det var Sk:
Bed denne sæl som¹⁷⁾ Cuur blev Huus-raads Kraft be-
fundet
I det at Nu — — var¹⁸⁾ et Apotek for Munden
Da denne Medicin er alle steds til fals¹⁹⁾
hvorfor Cureres ey hver logner i sin Hals.

12) Udg.: „Dog dette var tildeels dog alt for meget lovet“. Dgsaa her maa Haandskriftets Læsemaade foretrækkes, da i Udgavernes „tildeels“ og „alt for“ passer mindre godt sammen. 13) Barfod Nr. 88. Udgavernes Overskrift mangler i Haandskriften og er vistnok en senere Tilsætning. 14) Udg.: „i Lægekunsten øvet“; men „Medicus“ og „Lægekunsten“ er tautologisk. Stub har østere anvendt Ordet fir. Se Nr. 62, L. 70: „At denne Helt forlod saa fir med Penn at føgte“, — Nr. 61, sidste Vers: „saa fir en Pige“. 15) Udg.: „meenter“, hvilket dog neppe kan anvendes = tiltænkte. 16) Bedre end Udg.: „Og“. 17) Udg.: „snilde“, der dog snarere end „sæl som“ er en senere Forandring. 18) Udg. gjøre det lidt finere, end Stub havde fundet fornedent. De have: „Poder blev“. 19) Udg.: „Er slige Pillen nu saamange Steds til Fals“; men „saamange Steds“ passer ikke saa godt som „alle steds“.

(7.)

Vag²⁰⁾ paa (Hjørter)²¹⁾ 10 [i den — — — i Pombre
naar couleur er coeur.]

her findes Hierter nok, her findes 10 for eet

En hierterns hiertre hob, var hvært især fun fierligt
Men om ieg tænkte sligt var ald mit spil forseet

Thi hierter 9 er falst naar hierter Eß²²⁾ er Erligt
Min Ben paß hierter bort du ved²³⁾ hvad tit er sted
Der spilled mangen en i²⁴⁾ hierter og blev beet.

(8.)

over Lövenörn²⁵⁾

Afsigelerne fra den af Barfod astrykte Original ere
følgende :

20) Barfod Nr. 71 Udg. have følgende Overstift: "En Regel
for Elstere af den moraliske Quadrille, streven af Stub bag paa
Hierter 10, som han practiserede ud af et Spil Kort." Hverken
den første eller den sidste Del af denne Overstift svarer til Ind-
holdet af Digtet. Den er altsaa aabentlyst en senere Tilsætning.
De Ord af Haandskriftets Overstift, som her ere satte i Klammer,
ere udslettede igjen, visnot af Uffrweren. Jeg forstaaer ikke ganske
Meningen af dem; men de synes dog at kunne være rigtige. 21)
Udtrykt ved et Mørke. 22) Udg.: "sem". At Haandskriftets Læ-
sæmaade er den rigtige, er klart. Tankegangen er: Her ere ti Hjør-
ter for et; men ti Hjørter ere ikke til at stole paa; thi naar et
Hjørte er ørligt, saa ere ni ørlige, ligesom Hjørter Es duer,
men Hjørter Ni ikke. Læsæmaaden "sem" fordærver aldeles baade
Meningen og Ordspillet. Med Hensyn til Meningen kan man
sammenligne Digtet Nr. 64, hvor en Kone af ti siges at gjøre
Manden lykkelig. 23) Udg.: "betænk". 24) Udg.: "med"; men
her menes ikke: at lege med Hjørter — men: at sætte sin Lid til
dem — og ved Læsæmaaden "in" bliver Digteren i Billedet. 25) Bar-
fod Nr. 62. Da man har Stubs egenhændige Original til dette
Digt, saaledes som han assendte det til dets Bestemmelhæftested, have
andre Uffrisser her mindre Betydning; men da Digtet ikke synes
at være blevet trykt ved sin Tilblivelse, og man neppe kan antage,
at enten det i Udgaven af 1780 leverede Uffrykt eller vort Haand-

Hele Digtet er rigtigt skrevet saaledes, at 4 Linier udgjøre en Strofe; tredie og fjerde Linie ere nemlig trukne tilbage i Linien.

- Lin. 3. Man spidset øret op mand saa sig hastig om
- 8. Der (for „som“).
- 12. overskrift (for „Underskrift“).
- 15. Ordet „Fred“ mangler.
- 19—23. Ved en Skjødeslosshed er der sprunget fra Midten af 19de til Midten af 23de Linie, saa at der staar: Retsindighed gif nest dog halv forsagt i sind.
- 30. Af denne sørge flok og usædvanlig følge
- 32. Betegnet her en Sorg ved sviten som var lang.
- 33. nu var (for „var nu“). strax (for „just“).
- 37. Sløret (for „floret“).
- 39. treeen (for „traad“). gravitetsk (for „gravitæsk“).
- 55. ja (for „og“).
- 64. dem (for „den“). høyt (for „høyst“).
- 68. øre krands (for „Sejer=Grands“).
- 71. At (for „See“).
- 76. af (for „paa“).

Skrifts Tert grunde sig paa Afskrifter af det indsendte Exemplar, maa der foruden dette have været et eller flere andre, som hidrorte fra Digteren selv og maaske harde Afsigelsser, foretagne af ham. Efter Hukommelsen er dette større Digt neppe nedskrevet af Andre, saa at Afsigelsserne kunde være fremkomne paa denne Maade, ligesom i de andre Digte. Det fortjener at bemærkes, at den af Sonnen leverede Tert og vort Haandskrift paa flere Steder stemme overens og derimod afgive fra Originalen i Gehejme-Arkivet; dog staar vort Haandskrift denne nærmere, end Sonnen Tert gør det. Men Afsigelsserne ere langt fra saa betydelige som i de andre Digte, hvilket er et overligt Bevis paa Haandskriftets Vaalidelighed. Den væsentligste Afsigelse er en, hvori det stemmer med Udg. af 1780, nemlig den, at de fire sidste Linier mangler. De ere et Slags Etterskrift, som egentlig ikke hører med til Digtet, og som det derfor er rimeligt, at Stub kun har tilhøjet paa det indsendte Exemplar.

Lin. 77. *sinde* (for „*Sukkers*“).²⁶⁾

— 79. *er* (for „*est*“).

— 80. *her* (for „*hast*“).

— 87. *reene* (for „*rette*“).

— 97—100 mangle ligesom i Sonnens Udgave. Det Samme gælder om Titlerne i Randen.²⁷⁾ Linierne 41 (undtagen Parenthesen). 42. 89—92. 95 og 96 ere fremhævede ved latinisk Skrift.

(9.)

*Vita navigatio.*²⁸⁾.

Hvad vindes ved Verdens vidtøftige Hav

O Tusinde farer i skummende trav

Mand ved fun toe Havne

Befindie af Navne

Den Gene vor Bugge den anden vor grav

Hvad vindes i Verdens vidtøftige Hav?²⁹⁾

26) Haandskriften kan ikke læses anderledes. Barfods Læsemaade, hvortil han ingen bemærkning gør, synes mig noget paafaldende, uagtet jeg ingenlunde tor erkære det for umuligt, at den kan være den rigtige. Det er uheldigt, at jeg ikke har haft Lejlighed til at efterse, om Gehejme-Arkivets Original afgjort har „Sukker.“ Wort Haandskritts Læsemaade antager jeg dog ikke for den rigtige; men skulle jeg gøre en paa den støttet Gjætning, vilde jeg foreslaa „Sukke“. „Sukke-Marketender“ vilde passe godt til „sulten Gjærrighed“ og især bedre til „kontrakte Hænder“ end „Sukkers Marketender“.

27) Af Randtitlerne i Gehejme-Arkivets Haandskrift synes idetmindste „Parentationen“ mere at være tilsejet for Formens Skyld, end fordi den passer. 28) Barfod No. 27, første Vers. 29) Det er mindre rigtigt, at hos Barfod under Melodien sidste Linie i Verset gjentages. Naar i dets Sted første Linie gjentages ved Versets Slutning, vinder navnlig det sidste Vers, og saaledes trykkes ogsaa strax det følgende Digt hos Barfod, som har samme Melodi.

(IO.)

Chanson à boire³⁰⁾

I Dyder bandt min Siel
 Den staar foruden rænke
 Bestandig i sin lenke
 Ved trofisks faste Paal
 I Dyder bandt min Siel
 I Dyder ere mange
 Men ieg som Eensig Fange
 Kand icke temme her Een Skaal for hver i sær
 En Skaal for alle bydes
 Gid f — — g — —³¹⁾ frydes
 thi Dydens tusind skion
 I hendes Skaal staar grøn.

(II.)

Ved vores første Cronprintsес Spødel³²⁾
 Rare Prinz 2 Kongers glæde
 Rare Prinz 2 Rigers Haab
 Paa din Bugges Purpur Kleede
 Brister onsket ud i raab
 Lev og bliv fornøyet
 Lev og bliv op höyet
 lev og bliv din Kroned herkomsts herlig Zür
 vi og vore
 smaa og store
 Duske dig din Krone,rone og dit Spiir.

30) Hidtil utrykt. Melodien er den saa ofte af Stub anvendte: En ørlig Ven er var. 31) Jeg har Ingen funnet finde, som jeg kunde antage betegnedes ved disse Bogstaver. 32) Varfod No. 58. Dette Digt og dets Overskrift afgive et stærkt Bevis paa vort Haandskrifts Paalidelighed i Modsetning til Udgavernes Upaalidelighed. Heiberg, Chr. Stub og Hr. Levins Haandskrift give det Overskriften: „Til Prinds Frederik“ — Graae: „Til Cron-Prindsen“ — og hos dem alle har første Linie: „to Rigers Glæde“.

(12.)

NB. Til Major Chremon
og
Frøken Lamares Brylup.³³⁾

Bed Vinen den flare
her skienkes i nu,

Barfod har derefter maatte antage, at Digtet var skrevet ved Frederik den Femtes Fødsel, altsaa under Stubbs Skolegang. Vort Haandskrift viser nu, at Digtet angaaer Frederik den Femtes ældste Son, Christian, der fødtes 1745 og døde 1747. Imidlertid havde Kronstiftet fundet Sted 1746, og dertil sigtes der sikkert, naar Barfod kaldes „to Kongers Glæde“. Vor Overført er altsaa dog maatte unsjagtig deri, at den lader Digtet blive forfattet ved Prindsens Fødsel; det er suarere digtet i Anledning af hans Sygdom.

33) Barfod No. 69. Ved dette Digts viser der sig ganske det Samme som ved det foregaaende. Chr. Stub giver det følgende Overført: „Til Major Cremon, just som han kørte forbi et vist lysligt Selskab med sin Brud, Frøken L'Amare, fra Due-Closteret i Odense“. Brudgommens Navn angives her rigtigt, medens de andre Udgaver og Levias Haandskrift fejlagtigt nævne Stiftamtmand Stockfleth; men Angivelsen af den Lejlighed, hvorved Digtet fremkom, er urigtig. Baade er den i og for sig ikke meget rimelig, og Digtet passer ikke til den. Sagen er vistnuok den, at man ikke har funnet forstaa Digtet, fordi man urigtigen har antaget „flø“ for Datiden, og derfor har man opstillet en vilkaarlig og utilfredsstillende Gisning om det Tilfælde, hvorved Digtet skulle være fremkommet. Men „flø“ er Bydemaaden af Udsagnsordet i dets syenske Form at floje. Kun saaledes passer det til det paafølgende „bliv“, og saaledes bliver Digtets Betydning aldeles klar, at det nemlig er fremsagt ved Brylluppet, da Brudens Staal skulde drikkes. Der er et andet Sted i vort Haandskrift, som forekommer mig at bestyrke den Untagelse, at Stub har anvendt den syenske Form at floje. Det er den Læsemaade „føyter“, som findes i No. 2, L. 5, og som, naar man sammenligner disse to Steder, med temmelig Sikkerhed kan siges at være fremkommen af det missforstaaede „fløjer“. Det er muligt, at ogsaa Udtrykket „den lille Lamare“ har bidraget til Missforstaaelsen af Digtet, idet man maatte har fundet det for fortroligt til at være anvendt af en Klient om en fornem Brud i hendes Nærvoerelse; men Stub hørte neppe til de underdanige Klienter.

Den lille Lamare

Bør kommes i hu.³⁴⁾

Du Klosterets Due

Floy parret her fra

Af Frøken bliv Frue

Af Frue Mama.

(13.)

til Obr. Leut. Leth.³⁵⁾

Skal Skaalen tømmes ret

for Danmarks ægte Sonner

hvis Dyd Monarken lønner

Saa rimes her io net³⁶⁾

Med Oberst Lieutenant Leth?

Hand triner vist og lige

paa ørens lovlig stige

Hans op gang som mand ved
har ey trykt andre ned.

hand ønsker kun at være

fit fødre land til øre.

O bliv da ønske møet³⁷⁾

Hr. Oberst Lieutenant Leth.

(her ender stubs Vers)

34) De fire første Linier lyde i Udgg. saaledes: „Bud Vinen den
klare, Erindres vi nu, At Frøken Lamare Bør kommes i hu“.
Haandskriftets „her tjenkes i nu“ passer sørdeles godt til Eestlig-
heden, hvorimod „erindres vi“ og „kommes i hu“ ere meget uheldigt
sammenstillede. Ligesom i det foregaende Digt har Mangelen paa
den rette Forstaelse af hele Digtet foranlediget en Forvanskning af
dets enkelte Udtryk. 35) Hidtil utrykt. Et Skaaldigt ligesom Nr.
10 og til samme Melodi. En Altvigelse fra det Almindelige er, at
L. 5 ikke er en Gjentagelse af L. 1. Dette er dog ogsaa forsømt
andetsteds (Barfod Nr. 41, V. 1). En Oberstlojtnant Leth var paa
Stubs Tid ansat ved Garnisonen i Ribe. 36) Smglg. Ausøgningen
til Kammerherre Holstein (Barfod S. xxxix f.), V. 7: „Jeg var,
som patient, en Tidlang her i Ribe: Her rimes alt for net,- fordi
jeg kom i Knæbe“. 37) Smglg. „Dage næt“ Barfod Nr. 10, V. 4, L. 4.

(Med en anden Haand. Se S. 6.)

(14.)

Paaaskrift paa en Slet Daase,
hvor i var got Tobak.³⁸⁾

Er Daasen ikke var og Net
Strax figer man, den Snus er slet
Mand dommer dog saa let.

(15.)

Chanson à boire³⁹⁾

Da Stochsledt holdt et Giæstebud esterat have vundet
ved Høyeste Ret Söeholm og blev drukket af en
Pocal giort i Form af en Pære.⁴⁰⁾

Misundelse boy her dit Knæ
Dg giv vor Stochsledt Wren
Du ville rystet Söeholm Træ
Men, Ricere! fil du Pæren
Gid Stochslet blive meer og Meer
(En) Torn i Winds Dye
Vi Pærse den med God Maneer
I hvad vi end skal døye.⁴¹⁾

(16.)

Mand, Mand, Mand⁴²⁾

Tag Kone med Forstand

38) Hidtil utrykt. 39) Barfod Nr. 76. 40) Denne Tilfejning forklarer Digtets Utdruk: at perse Pæren,— der hidtil var uforstaetlig. Denne Pokal maa have været et Stykke Urvegods, der fulgte med Gaarden Söholm. „Fil du Pæren“ er sagt i dobbelt Betydning. Det er den samme Pokal, som i Barfod Nr. 77 omtales som erhvervet med Söholm. 41) Her har vort Haandskrift urigtigt oversat Digtets fire sidste Linier. 42) Hidtil utrykt. Synes at være digtet i Anledning af en Forbindelse mellem en simpel Person („Dreng“) og en forhen hovmodig, fattig Dame, med hvem fire Andre tidligere havde høvet Forbindelsen.

Hvor den Fierde bad god Mat
 Tog den seunte siælden sat
 Mand, Mand Mand
 tag Kone med Fors(h)and
 Trang, Trang, Trang
 Gior Hovmod Tiden lang
 En har drømt om Frue Nasu
 Bognede i Dreng(e) Favu
 Trang, Trang, Trang
 Gior Hovmod Tiden lang

(17.)

Jeg er et Hoved uden Krop⁴³⁾
 Da mangen en, Gud være lovet
 Fra Fode Saale indtil Top
 Et bare Krop foruden Hoved.

II.

I Kathrine Kirkes Arkiv opbevares en Protokol, som dog ikke synes at vedkomme Kirken eller Praeste- Embedet, men at have tilhørt en Jurist, der 1759 deri har indført endel kongelige Restriptier, ordnede efter danske og norske Lov. Den senere Del af Protokollen har et meget blandet Indhold, der er indført efterhaanden, efter Hr. Rahrs Erklæring tildels med den ovennævnte Raadmand Simonsens Haand, hvilken han ogsaa tilskriver Nedenstaende, der findes paa den sidste Side. Af Pladsen er det tydeligt, at det er indført efter de nærmest foregaaende Stykker, som ere Afskrifter af en Afhandling af Joh. Nic. Host i jurid. Maanedstid. for 1803 og af Politie= Vennen Nr. 258—263.

Stubs Vers over lens Mahler

Her sover da Dit Stov udi sin Jorde=Blee! ⁴⁴⁾
 Det vaagner vist engang foruden Verk og Bee

43) Hidtil utrykt. Tanken signer den i Digtet om Ellingen med de to Hoveder. 44) Ordet „Jorde=Blee“ har Stub ogsaa anvendt Varsod Nr. 95, B. 19, L. 7.

Din Sicel foer herlig op Belgjorende Jens Mahler
 Du taugde gjorde Gudt, Din gode Gjerning taler
 Saalænge Riber Bye har Kirke-Skole-Muur
 Danst fattig Skolepog, svag Lem i Armodss Buur
 Af Klerke-Kjøbmands-Stand nodtrængte rette Enker
 Saalænge er dit Navn et Navn hvorpaa man tænker
 Man spare Prydelsær til Spilde paa Din Muld
 Din Pris den trænger ej til Marmor eller Guld
 Dit Minde er saa stort, som ingen Karrig venter.
 Stifts Kirken staar jo selv blandt Dine Monumenter.

Jens Andersen Mahler, Borger i Ribe, der døde i Jan. 1755, stjænkede ved Testamente af 1749 til hver af Byens Kirker 1000 Rd. — til fattige Senge-Liggende, som enten Intet eller Lidet nyde af Byens almindelige Fattigkasse, 500 Rd. — til Byens Skoleholdere samt til Bøger med Bidere for de fattigste Born 500 Rd. — til den latinske Skole 500 Rd. — til Enker af geistlige Betjenter- og Kjøbmands-Stand, der føre et kristeligt Levnet, 500 Rd., hvil Renter uddeles ved Lodtrækning. Desuden skulde hans Klæder og Linned uddeles til stikkelige unge Personer.

III.

Paa et løst Blad har jeg mellem Skolens Haandskrifter fundet en Afskrift af nedenstaende Digt af Stub, som hører til hans smukkeste og mest bekjendte. Afskriften er tagen meget smukt og omhyggeligt, muligvis af Prästen Gronlund; Haunden ligner i det Mindste hans. Blandt Afskrifterne i Texten er der en, der beviser denne Afskrifts Uafhængighed af den trykte Udgave og tillige er af stort Værd. Se 4de Vers, 3die Linie.

Aabenb. 21de Cap.⁴⁵⁾

Mel. Vær dog ey saa slet til Moede.

1.

O min Siel du gaaer og vanker
 Blandt den ⁴⁶⁾ lumpne Verdens ting
 Samle da⁴⁷⁾ de vilde Tanker
 See dig oven til omkring
 Ach hvad nytter Kedars Hytter
 Pilgrim hvor er dit hjem
 Lad dit øye agte noye
 Haa det nye Jerusalem.

2.

Heele Verden gaaer til Grunde
 Af dend lille Jordens Bold
 Af det store himlens Runde
 Bliver intet i behold
 Agt i Tuide Du kand viide
 Naar du selv af Verden gaaer
 At Du hisset er forvisset
 Haa een Volkig som bestaaer.

3.

Sii mig dog hvad er vel dette
 Tabernakels jordiss Huus
 Sii mig dog tor nogen sette
 Eiid til smuldret Peer og Gruus
 O det ældes O det⁴⁸⁾ fældes
 Og ⁴⁹⁾ saa maa man dog herud
 Men een Voelig ævig roelig
 Er bereedt for Lamnets Bruud.

4.

Kast med Lengsel Troens øye
 Op til hin dend prægtig Stad
 Sa t⁵⁰⁾ paa ævighedens Høye
 Trods ald Satans harm og had,

45) Barfod Nr. 32, efter Chr. Stubbs Udgave, hidtil den eneste Kilde for dette Digt. Melodien angives der ved Linien: „Blomster-Krausen er min Krone“. 46) Chr. Stub: „da“. 47) Chr. Stub har meningløst: rundt. Haandskriften stadsfører Barfods Gjærtning „Samle“ for „Samler“. 48) Chr. Stub: „Dette ældes, dette fældes“ — mindre heldigt, da Stedordet maa gaa paa „Huus“. 49) Chr. Stub: „Og“, ligeledes vistnok mindre rigtigt. 50) Chr. Stub: „Agt“. Dette Sted viser fuldkommen vor Alfærtis Vaalidelighed; thi baade er dets Læsemaade aabenlyst den rigtige, og den vilde ikke være fremkommen ved en vilkaarlig Nettelse.

Dend er fundet fast og grundet
 Muurens Grundvold er saa rar
 Thj af reene Edelsteene
 Er dend glimrende og klar.

5.

See hvor Jaspis = Muuren tindrer
 See de perle=Portes Glands
 Der staer Engle som ey hindrer
 Nogen fra sin Seyer-Krands
 Det sit ende med de twende
 Cherubim for Livets⁵¹⁾ træe
 Hine frydes at vi bydes
 Ind til æwig lyse og Læse.

6.

Staden selv og Stadens Gade
 Er io af det fine⁵²⁾ Guld
 Hor der er jo alle glade
 Hor Music som ret er fuld
 Hor den⁵³⁾ Dvæde i dend Glæde
 Der er frie for Nag og Nod
 Fri for Plage frie for Klage
 Fri for Graad ia frie for dob.

7.

Er vel dette levnet andet
 End een Boble som forgaær
 Beste helbred bliver blandet
 Med sin⁵⁴⁾ Svaghed Aar fra Aar.
 Seer vi Sagen an ved Dagen
 Doden lurer i vor krop
 Men de sande livets Vande
 Velder hisset æwig op.

8.

Der er ingen Soel og Maane
 Paa hin æwig himmel sat
 Der er ingen Skye og Blaane
 Ingen Aften mindre Nat
 Der maae være Glands og Wre
 See dend ævig⁵⁵⁾ Gud er Soel
 Alting frydes, see der skydes
 Straaler ud fra Lammets Stoel.

51) Her og i B. 7, L. 7 (9) har Chr. Stub: „Livens“. Begge former forekomme efter Udg. østere i Stubs Digte. 52) Chr. Stub: „paare“. 53) Chr. Stub: „dem“, hvilket rimeligvis er det Rette. 51) Chr. Stub: „eu“; men smlg. Barsod Nr. 46, B. 3, L 5: (Hans Slaverie) skal endes med sin Frugtbærhed. 55) Chr. Stub „hellig“.

9.

O min Siel hvad vil du vanke
 Blandt den d Lumpne Verdens ting
 Samle hver een vildsom Tanke
 See dig oven til omkring
 Herre leed mig og bereed mig
 Til din himmel til mit hheim
 Giør mig værdig giør mig færdig
 Til det nye Jerusalem.

Anhang.

Endelig findes i Skolens Bibliothek en gammel Afssrift af Stubs Satire (Barfod Nr. 63) over A. Naarups Digt over Falster. Det maa være den samme slette Afssrift, som Barfod har seet, da den ganske svarer til hans Beskrivelse. Den er rettet af Prof. Thorup, for at benyttes ved Aftrykningen af dette Digt i Skolens Indbydelseskchrift for 1828.

Bedlagt findes, skrevet med samme gamle Haand, følgende Svar til Stub, som hidtil ikke har været trykt, og som derfor meddeles her, uagtet det neppe i og for sig har noget Værd eller giver nogen ny Oplysning. Det er neppe af Naarup selv, saaledes som Thorup har ansort paa en Afssrift deraf, som han har taget (se L. 5). Der er intet Spor af, at Forfatteren har vidst, mod hvem han skrev. Et Par Steder synes uforstaaelige formodelst Fejlskrift. Digtet lyder saaledes:

Svar til Calumnianten Nr. 99 der har
 undertegned sig Trefoldig Nar Tredobbelte
 etc: etc: etc:*)

Trefoldig Nar tredobbelte,
 etc: hvad har Drevet
 Din Charlatan dit spøgelse,
 At du saa grov har Skrevet
 Om den der blev saa smuk og Got
 Om sin afdoede Rector,
 Og dermed Givorde ingen spot,
 Ey Bisپ ey Rector Lector
 De sidste Lærere hand Som
 Discipel havet horet
 Dem taler hand soe ene Om
 Og andre ey har Roret

*) Se Barfod S. 181.

Du har vel Glemt Positio-,
 unius ey kand være
Alterius exclusio
 Det er dig en Bancere
 Hans Vers sig selv forsvare kand
 og det var ham en lykke
 Da du med din Begivrt Forstand
 hans Vers Lod atter trycke
 Hvor tor du kiotter Vieffe Saa
 imod en Rectors Kraefter
 Du bor som Binde Hund at staae
 Ved Pindi Top herefter
 Der skal du underholdes ved
 Den Heede Savt som Rinder
 Af din Appollo og tilmeld
 Af dine Nii Gudinder
 De Musers Ploug Appollos Rug (?)
 Parnassi Nordfse Rotte
 Du Rimer paa Pedantif Brug
 men dievelsf kand du spotte
 Du spottefugl naar saae du vel
 Vor salig Falster flyve
 Fra Dod og Grav som tosse selv
 Du i dit Vers tor Lyve
 Naar saae du Falster Bede til
 at Giore Muus til Stjerner
 Som din Pedant dog Skrive vil
 for Rimets Styld til hierner
 Ja paa Parnassi Tindings Staed
 Du sik det vel at hore
 Der din Apollo dig Besfeed
 Af det vil jeg ei More
 Du fører Bores Falster op
 Paa din Parnassi Tinding
 Som Fanden forte Xsti Krop
 Din Gieck det er din Binding
 Du skriver udi dit Pasqwill
 At Falster er opstanden
 Ney hand som du ey forte stul
 Du spottefulde Fanden
 Saa frob og frem et Spogelße
 udi Kong Sauli Dage
 I Samuelis Lignelse
 med sin loognagtig Klage

Nu du Masqveerte Samuel
 Af Pindi Top udkroben
 Pak dig udi dit Hekkenfeld
 hvoraf du est udloben
 Jeg maner dig du Juule Aand
 Ned i Parnassi hoye
 Der skal du sole Hectors Haand
 Haand din Apollo Boye
 March, synk forsvind som dug for Soel
 Lad ingen meer dig here
 Staae saa ved din Apollo Stoel
 naar hand vil noget Giore
 Kom nu i hans Parnassi Choer
 I gamle Muse Dvinder
 Og setter hvad som i Formaaer
 Omkring Gespendstens Kinder
 Ey Laurbaer, men en Jordbaerfrands
 Best passer til hans snude
 Indtil hand Haar igien sin sands
 og Lader af at tude
 Spog nu du Giæk imens du vil
 med Rector og med Riibe
 men tii dog helst du iffun stil
 vil du ey meer i Knibe
 Thi har du skurv saa har ieg Luud
 hvormed ieg dig stal twette
 Saa din Calumniantisk Hund
 det aldrig skal forgiette
 Til slutning du Parnassi Nar
 Vil ieg dig stam befale
 Men sig om du sit ikke svar
 Der var som din Tiltale.

Esterretninger

om

Ribe Kathedralskole

for

Skoleaaret 1853—54

ved

C. S. A. Bendtsen,
Skolens Rektor.

新編重刊古今圖書集成

卷之三

I. Examiner i 1853.

A. Afgangsexamens 2den Del.

Til denne Examen indstillede sig 2 Kandidater, S. V. Hansen og A. Ulyholm, som, efterat have underkastet sig Afgangsexamens første Del i Juli 1851, nu havde tilbragt det lovbefaalede 2 Aars Kursus i 7de Klasse.

De skriflige Opgaver, som udarbejdedes den 23., 24. og 25. Juli, vare følgende:

1. Oversættelse fra Latin til Dansk.

(Extremo libro tertio Tacitus narravit, Vespasiani duces et copias, ad Cremonam victores, Romam intrasse, Vitellium interfectum esse. Vespasianus ipse nondum in Italiam ex Oriente venerat.)

Interfecto Vitellio bellum magis desierat quam pax cooperat. Armati per urbem victores implacabili odio victos consecabantur, plenae cædibus viæ, cruenta fora templaque, passim trucidatis, quos fors obtulerat. Mox, augescente licentia, scrutari ac protrahere abditos; si quem procerum habitu et juventute validum*) conspexerant,

I) Milites Germanici, e qvibus Vitellianus exercitus constabat, fere juvenes robusti erant et proceritati corporum excellebant.

obtruncare, nullo militum aut populi discriminé. Quæ sævitia recentibus odiis sanguine explebatur, deinde verterat in avaritiam; nihil usquam secretum aut clausum sinebant, Vitellianos occultari simulantes; initium id perfringendarum domum vel, si resisteretur, causa cædis; et egentissimus quisque e plebe et pessimi servitiorum ultro dites dominos prodebant; alii ab amicis monstrabantur. Ubique lamenta, conclamations et forma captæ urbis, adeo ut Othonianorum Vitellianorumque militum invidiosa antea petulantia desideraretur. Ducebat partium, accendendo civili bello acres, temperandæ victoriae impares erant. Quippe in turbas¹⁾ et discordias pessimo plurima vis, pax et quies bonis artibus indigent. Nomen sedemque Cæsaris Domitianus acceperat, sed, nondum ad negotia intentus, solis voluptatibus filium principis agebat²⁾. Præfectura prætorii³⁾ penes Arrium Varum, summa potentiae in Antonio Primo erat. Is pecuniam familiamque e Vitellii domo quasi prædam Cremonensem rapiebat. Civitas pavida et servitio parata occupari⁴⁾ redeuntem Terracina L. Vitellium cum cohortibus, extinguique reliqua belli postulabat. Præmissi Ariciam equites, agmen legionum intra Bovillas stetit. Nec cunctatus est Vitellius se et cohortes arbitrio victoris permittere; miles infelicia arma haud minus ira quam metu abjecit. Longus deditorum ordo, sæptus armatis, per urbem incessit, nemo supplici vultu, sed tristes et tru-

1) o: ad turbas excitandas.

2) vise sig som Fyrsteson (gi ve Fyrstesonnen).

3) dignitas et locus præfeti prætorii (prætorio).

4) præveniri. L. Vitellius, Auli Vitellii imperatoris frater, cum aliquot cohortibus in Campania fuerat et Terracinam ceperat.

ces¹) et adversus plausus et lasciviam insultantis vulgi immobiles¹).

I) Pluralis numerus refertur ad singulos, qui significantur, quum dicitur „deditorum ordo“.

NB. De tilføjede Oplysninger oversættes ikke.

2. Arithmetisk Opgave.

Om en Uhrstives Midtpunkt dreje sig ensformigen Tidmeviseren, Minutviseren, Sekundviseren, af hvilke den første gjor en Omduerjning i 12 Timer, den anden i 1 Time, den tredie i 1 Minut. Idet alle tre Visere dække hinanden ved Klokkeslettet 12, saa spørges: efter hvilken Tids Forløb vil dernæst Sekundviseren første Gang komme til næjagtigen at halvere Vinklen mellem de to andre Visere?

3. Oversættelse fra Danskt til Latin.

Om Lacedæmonieren Chilo, der, som bekendt, var een af de syv Mænd, hvem det gamle Grækenland fremfor Andre har givet Navn af Visse, staar der hos Gellius, en latinist Skribent fra det andet Aarhundrede efter Christi Fodsel, en ret net Fortælling. Da Chilo i en hoi Alber laa syg og folte, at Døden nærmede sig, talte han roligt og blidt med sine Venner, der stode omkring ham, og sagde iblandt Andet, at han stedse havde gjort sig Uimage for ikke at gjøre Noget, som han bagefter maatte fortryde, og at han heller ikke nu engstedes ved Trændringen om sit forte Liv, men at der dog randt ham een Ting i Hu, i hvilken han baade før havde twivlet og endnu twivlede, om han havde handlet ret eller ilde. Jeg var engang, sagde han, Dommer med to Andre i en Bens Sag, der angik hans Liv og Belfærd. Jeg indsaae, at efter Loven maatte han fordommes, men dog kunde jeg ikke undlade at ønske, at han paa en eller anden Maade kunde frikjendes. Efter megen Over-

vejelse besluttede jeg da selv stiftende at fordejmme ham ved min Stemme, men overtalte de to Mænd, som domte med mig, til at frifinde ham. Saaledes troede jeg dengang at fyldestgjøre baade Dommerens og Vennens Pligt; men nu frygter jeg for, at jeg har handlet troført, idet jeg har raadet Andre til at gjøre det, som jeg selv ikke vilde gjøre, fordi det var urigtigt. Visselig frygtede Chilo ikke uden Grund; men i dette Spørgsmaal om Venstabet Net have ogsaa de græske Philosopher fra en senere Tid stundom havt mindre strenge Meninger og troet, at det var tilladt for en Mens Skyld, i det Ningeste i mindre Ting, at afvige lidet fra Pligtens Vej, saasom Peripatetikeren Theophrast, hvem Ciceron folger i det lidet Skrift, som bærer Navnet Cælius.

4. Geometrisk Opgave.

I et Triangel haves giveen en Side a , Hviden h nedfældt paa samme Side og den Linie f , som forbinder Sidens Midtpunkt med det modstaaende Toppunkt. Heraf skal Trianglet konstrueres, og Formlerne angives til Bestemmelse af de to andre Sider og af Vinklerne.

Erempel: $a = 12'$, $f = 5'$, $h = 3'$.

5. Udarbejdelse i Modersmaalet.

Ydmyghed som kristelig Dyd; dens Forskjellighed fra Beskedenhed i Almindelighed.

Den mundtlige Prøve foretages d. 8. og 9. Juli. Da Undervisnings-Inspektøren dette Åar ikke funde komme til at overvære Afgangsexamens Afholdelse i Ribe, var det af Ministeriet blevet overladt til Rektor selv, overensstemmende med de gældende Bestemmelser, at anordne det Foranledning med Hensyn til den mundtlige Examens Afholdelse. Efter Indbydelse af Rektor overværedes H. H. Hr. Bisshop Dangaard den mundtlige Prøve og deltog i Censuren over Latin, Græsk, Religion og Hebraisk.

Kandidaterne bestode Examen med følgende Udfald (hvori er medoptaget Karaktererne ved Afgangseramens 1ste Del for Tydsk, Fransk, Geografi og Naturhistorie):

	Hansen, S. V.	Lthyholm, A.
Dansk	Mg.	G.
Tydsk	Mg.	G.
Fransk	Mg.	Mg.
Latin skriftlig	G.	G.
Latin mundtlig	Mg.	Mg.
Græsk	G.	Mg.
Religion	Mg.	G.
Historie	Ug.	Mg.
Geografi	Mg.	G.
Arithmetik	Mg.	Mg.
Geometri	Ug.	Mg.
Naturlære	Ug.	Mg.
Naturhistorie	Ug.	Mg.
Hovedkarakter	Første Karakter (91 Points).	Første Karakter (81 Points).
Hebraisk	Mg.	

B. Afgangseramens 1ste Del.

Af 6te Klasses 12 Disciple indstillede de 11 sig til denne Examen, men efter den fuldstændige Skoleramens Afgangsdelse befandtes ifkun de 7, hvis Navne ere anførte nedenfor, modne til at opflyttes i 7de Klasse. Af de øvrige 4 Disciple valgte de 2 at forblive 1 Åar endnu i 6te Klasse, for at opnæae en større Modenhed, 1 foretrak at forlade Skolen med de ved Afgangseramen erholtede Karakterer, for siden at lade sig dimittere privat, og 1 udgik af Skolen for at lægge sig efter Handelsfaget.

Den eneste skriftlige Opgave ved denne Examen, nemlig en tydsk Stil, udarbejdes d. 23. Juni og lød saaledes:

„Maximilian den Anden var, omendskjøndt ikke den første, dog vel den mildeste og elskværdigste imellem alle Kejserne af det habsburgske Huns. I sit Egteskab med Carl den Femtes ædle Datter avlede han ni Sønner og sex Døtre, og den Kjærlighed, Mildhed og Godhed, som han øvede som Huusfader, virkede*) velsignende ogsaa i alle større Kredse. Ganske anderledes end Carls morke Son, Philip den Anden, havde han dannet sig i sin store Onkels Skole og i 3 Aar regseret Spanien til hans Tilfredshed. Efter sin Tilbagekomst virkede han væsentlig for Afslutningen af Passauer-Forliget, der beroligede Tykland, og forblev siden i religiøse Anliggender paa den alene rigtige Vej, til hvilken den gang endnu ingen Høvner havde haevet sig og selv senere saa faa haevde sig. Ved regelincæsigt Inddeling af sin Tid var han stedse Herre over Forretningerne, ved Maadehold i alle Ting stedse Herre over sig selv. Røesværdige Egenskaber, som man hos denne eller hin Fyrste finder adskilte eller i eensidig Overdrivelse eller som Folge af mossommelig Beslutning, fremgik af hans inderste Naturs skjonne uforstyrrede**) Harmonie. Derfor var han ikke blot retfærdig, men ogsaa mild og hejmodig, ikke blot Ven af ædel Alvor, men ogsaa af munter Spøg; derfor gjorde mangelags Fornejeller hans Glid intet Afbræk***), og han behøvede ikke pedantisk at spille Kejseren og at fremforsile Bærdighed, da han besad et kesserligt Sindelag, der opvækker Kjærlighed og Tillid, fordi det bærer Kjærlighed og Tillid i sig. Maximilian var i alle Ting det fuldkomne Modstykke til sin nærmeste Slægtning, Philip den Anden; hvilken Lykke, hvis han havde levet og hersket saa længe som denne!“

*) beglücken (velsigne).

**) ungeträbt (uforstyrret).

***) Eintrag (Afbræk).

Da Brødrene Balslev ved Sygdom vare forhindrede fra at fuldende den ordinære Afgangseramen, tillodes det dem at underkaste sig en extraordinair Examen i September Maaned, ved hvilken der forelagdes dem følgende tydste Stil til Udarbejdelse:

„Da Englaenderne, ledede af Handelsinteresser, første Gang betrædte Ostindiens Kyster for ataabne et direkt Samqvem*) med disse af Naturen velsignede Lande, bestod den store Moguls Riget endnu i fuld Kraft og Blomstren**). Det skulde denne have tilintetgjort enhver Plan af Europeerne til at grunde et Territorialherredomme i Indien, hvis ikke en saadan Tanke af sig selv efter Tingenes Stilling var forbleven dem ganske fremmed. Englands nu saa vældige Somagt laae dengang endnu i sin Bugge***); det just da i London stiftede ostindiske Kompagnies Penge og Stridsmidler vare meget for ringe til at man ikke skulde have anseet en Plan af det Slags for Vanvid. Tilfreds med den Binding, som Handelen strax i Begyndelsen bragte dem, rettede Englaenderne deres udelte Opmærksomhed kun derpaa, hvorledes de paa den ene Side kunde udvide denne fordelagtigst, paa den anden Side beskytte den imod andre Europæeres Skinshyge, der allerede i længere Tid havde havt Samqvemmet med Ostindiens i deres Hænder. Lyffen stod disse Bestrebelser bi. I kort Tid sank, mere ved eget indre Forfald end ved Englaendernes Angreb, den Magt, som Portugiserne havde vidst at erhverve sig i hine Lande og Have fremfor alle andre Europæere, og Hollændernes Streben havde strax fra Begyndelsen af mere taget Retningen paa Bagindiens Øer end paa Hindostans Øgtsland. Saaledes mere eller

*) Verkehr.

**) Blüthe.

***) Wiege.

mindre befriet fra besværlige Nivaler haabede det engelsk-ostindiske Kompagni at kunne udbrede sine Handelsforbindelser i Indien ligesaa hurtigt som sikkert.“

Den ordinaire mundtlige Examen foretoges i de samme Dage, som Afgangseramens anden Del. H. H. Hr. Bisstop Daugaard overværede saavel den ordinaire som extraordinaire Examen, og deltog ved begge i Censuren over Geografi.

Udfaldet af Examen (Karaktererne for tydsk Stil og mundtlig Tydsk ere sammenlagte) var følgende:

	Tydsk.	Franſk	Geografi.	Naturhist.
Andersen, C. E. J.,	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.
Ramsing, P. E. M.,	G.	Ug.	G.	Mg.
Müller, P. G.,	G.	Mg.	Mg.	G.
Bjerrum, P. J.,	G.	G.	G.	Mg.
Müller, C. T.,	G.	Mg.	G.	Mg.
Balslev, L. V.,	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.
Balslev, J. E.,	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.

Med Hensyn til de 2 sidstnevnte Disciple, der vare syge saavel ved den ordinære Afgangseramen som under den hele Aarseramen, uden Udsigt til ret snart at komme sig, vedtages det i Lærermodet, som afholdtes umiddelbart efter Slutningen af den sidstnevnte Examen, at de, saafremt de tilfredsstillende bestode en extraordinair Afgangseramen i September Maaned, skulde opflyttes i 7de Klasse, uagtet de ikke havde været til den offentlige Aarseramen og uden siden specielt at underkastes nogen Prøve i de øvrige, til Afgangseramens første Del ikke henhørende Skolefag, men alene efter Lærernes Skjon om deres tilfredsstillende Fremgang i de nævnte Fag i Årets Leb.

**C. Den offentlige Aarsexamen i 1853. Dimission
og Translokation.**

Efterat Halvaarseramen i Skoleaaret 1852—53, som i de sidste 4 Aar, var blevet afholdt i December umiddelbart før Juleferien, og Undervisningen derefter fortsat og sluttet i det andet Halvaar, foretoges den offentlige Aarsprove paa anordningsmaessig Maade i Dagene fra d. 11. til d. 20. Juli. Den 22. f. M. dimitteredes de S. 7 nævnte twende Kandidater, der havde bestaaet den endelige Afgangsexamen, som Studenter til Universitetet, og Translokationen med Skolens øvrige Disciple foretoges. Denne Handling indlededes af Rektor med en Tale, hvori han sagte at vise, hvor nødvendigt det er at forene sædelig Dannelse med den intellektuelle, saafremt Dannelsen skal være en sand og ægte Dannelse. Hørnemmelig gjordes opmærksom paa Vigtigheden af, at Landen næres ved gavnlige Kundskaber og øves i Tænkning, først ved Undervisning og siden ved Selvstudium, at Sandsen for det Skjonne og Tækkelige vækkes og udvikles, at Interesse for Alt, hvad der foregaaer paa Verdenshistoriens Skueplads, næres, at Man tilegner sig det, der faldes et dannet Væsen, og at hele denne Dannelse maa bygges paa den sædelige Erfensedse. For og efter Talen blev af Skolens Disciple assunget twende af Adjunkt d'Origny forfattede Sange.

2. Om Undervisningen og Fagfordelingen imellem Lærerne.

Undervisningen er i det Hele blevet ledet efter de samme Grundsatninger, som i de sidste Aar og i Overensstemmelse med Planen i den ministerielle Bekjendtgørelse af 13. Maj 1850. Dog ere et Par enkelte Afvigelser fra forrige Aars Lectionsplan foretagne. Dansk og Tydsk i 1ste Klasse var ifjor i een Lærers Haand, ligesaa i 2den Klasse; jaar der-

imod har Dansken i 1ste og 2den Klasse været overgivet til en Lærer, og ligesaa Tydsken i 1ste og 2den Klasse, og da det egentlig Grammatikalske i begge Sprogene har været overdraget til Læreren i Tydst, saa har Tydsken faaet 1 Time mere i 1ste og 2den Klasse, derimod Dansken 1 Time mindre i 2den Klasse. Ligeledes har Tydsken faaet 1 Time mere i 3die Klasse, da Overgangen fra de forrige 4 Timer i 2den Klasse til kun 2 i 3die Klasse var for brat, og Klassen desuden naar var temmelig talrig (18 Disciple). 7de Kl. A har haft en særskilt Time i Latin til Repetition af det tidligere i Skolen væste, som skal opgives til Afgangsexamen. Timerne i Naturlære i 7de Kl. ere blevne foregede med 1 for hvert Parti. Endelig er 7de Kl., hvad Hebraisk angaaer, blevet delt i 2 særskilte Afdelinger, hver med 3 Timers Undervisning; dog vil forhaabentlig for næste Åar og fremdeles et Antal af 2 Timer for 7de Kl. A være tilstrækkeligt.

Fordelingen af den samtlige Undervisnings Fag og de ugentlige Timer har efter den af Ministeriet approberede Lektionstabell været følgende:

Rektor Bendtsen: Latin i 7de og 6te Kl.	18 Timer.
Overlærer Riis: Græsk i 7de—4de Kl.	
og Latin i 3die Kl.	30 T.
Adjunkt Jacobi: Fransk i 6te—2den Kl., Dansk i 5te—3die Kl., Regning i 3die Kl. samt Gymnastik med hele Skolen	31 T.
Adjunkt Salto: Mathematik i 7de—4de Kl., Naturlære i 7de Kl.	28 T.
Adjunkt Rinck: Latin i 5te og 4de Kl., Tydst i 1ste og 2den Kl.	29 T.
Adjunkt d'Origny: Naturhistorie i 6te— 1ste Kl. samt Kalligrafi i 4de—1ste Kl. . . .	25 T.

Adjunkt Helms: Religion i alle Klasser, Tydsk i 6te—3die Kl.	25 T.
Adjunkt Hansen: Historie i 7de—3die Kl., Geografi i 6te—1ste Kl.	27 T.
Adjunkt Koch: Danskt i 7de og 6te samt 1ste og 2den Kl., Hebraisk i 7de Kl., Histo- rie i 1ste og 2den Kl.	27 T.
Organist Hansen: Sang	4 T.
Snedkermester Knudsen: Geometrisk og Frihaandstegning	6 T.
Skolelærer Raben: Praktisk Regning i 1ste og 2den Kl.	8 T.

Ugentlige Timer 258 T.

Hvormange Timer der ugentligiaar have været tildel-
te hvert enkelt Fag i de forskellige Klasser, viser følgende Liste:

Fagene:	1. Kl.	2. Kl.	3. Kl.	4. Kl.	5. Kl.	6. Kl.	7. Kl.	Summa:
Religion	2	2	2	2	2	2	2	14 T.
Danskt	6	4	3	2	2	2	3	22
Tydsk	6	5	3	2	3	3	=	22
Franſk	=	5	4	2	3	3	=	17
Latin	=	=	9	9	9	8	A—1 9	45
Græſt	=	=	=	6	5	5	5	21
Hebraisk	=	=	=	=	=	=	A—3 B—3	6
Historie	3	3	3	2	2	2	3	18
Geografi	3	3	3	2	2	2	=	15
Mathemat.	4	4	3	4	4	4	A—4 B—4	31
Naturlære	=	=	=	=	=	=	A—4 B—4	8
Naturhist.	3	3	2	2	2	3	=	15

Fagene:	1. Kl.	2. Kl.	3. Kl.	4. Kl.	5. Kl.	6. Kl.	7. Kl.	Summa:
Kalligrafi	4	3	2	1	=	=	=	10
Tegning	2	2	1	=	=	=	=	6 ¹⁾
Sang og Gymnastik	=	=	=	=	=	=	=	8 ²⁾
	33	34	35	34	34	34 ^A B—33	34	258

Under 20. September 1853 er den konstituerede Lærer C. F. Koch blevet bestykket til Adjunkt ved Skolen.

3. Disciplene.

Bed den offentlige Alarseramen i Juli 1853 var Discipels-Antallet 75. Af disse afgik 2, efter at have bestaaet den fuldstændige Afgangseramen, saaledes som anført S. 7, som Studenter til Universitetet; strax efter Examen udmeldtes følgende 3 Disciple: R. R. Rjær af 6te Klassé, for, efter bestaaet Afgangseramens første Del, at lade sig dimittere privat; S. Ballin af 6te Klassé, for, efter bestaaet Afgangseramen, at lægge sig efter Handelsfaget; C. J. Termannsen af 2den Klassé, for at anbringes ved Landvæsenet; Rest — 70. Derimod optoges i Skolen efter bestaaet Prove

1) Foruden Tegneundervisningen i de 3 nederste Klasser har der været 1 almindelig Tegnetime for dem af de højere Klassers Disciple, som havde lost til at gaae videre i Tegnekonsten. I denne Time have 12 Disciple deltaget.

2) Af de 4 Sangtimer er 1 blevet anvendt til de sidstoptagne Disciples Indeven, 1 til de øldre Primoer, 1 til de øldre Sekunder, og 1 til Føllessang. Enhver Discipel, som har Stemme, faaer 2 Timer ugentlig Undervisning, undtagen Disciplene i 7de Klassé, hvilke kun 1 Gang om Ugen møde til Sangøvelse, nemlig i den Time, da alle syngende Disciple ere samlede til Føllessang. I Gymnastik har hver Discipel 2 Timer ugentlig Undervisning. Om Sommeren 4 Gange om Ugen Svømmeøvelser i Nipsaa.

folgende 20 Disciple: J. B. Lindbech (5. Kl.); J. T. Fabricius, L. E. C. Tobiesen (3. Kl.); F. P. V. Gottlieb, H. M. R. Hjort, G. A. Schousboe, C. V. Sørensen, S. J. Sørensen (2. Kl.); C. T. P. Bendtsen, T. Bloch, J. P. R. Beggild, D. H. R. Bøgvad, A. C. T. Friis, J. M. Lund, M. Musmann, G. P. W. Nielsen, F. Olivarius, T. Stephensen, L. T. Terkelsen, C. D. H. Zwick (1. Kl.). Saaledes udgjorde Skolens Frekvents ved Skoleaarets Begyndelse den 23. August 1853 ialt 90 Disciple; men af disse ere i Aaret 80b 4 udmeldte, nemlig W. Lindhardt af 5te Klassé, for at anbringes ved Landvæsenet, P. Paulsen af 6te og C. G. L. Meyer af 3de Klassé, for at sættes i Kjøbmandslære, og H. M. R. Hjort af 2den Klassé paa Grund af Sygelighed; saa at Antallet ved den offentlige Examens i Juli 1854 iflun beløber sig til 86 Disciple, hvilke nu, i Maj Maaned, ere fordelede i de 7 Klasser paa følgende Maade:

VII. Klassé.

- 1, Ramsing, Verner Kaspar, en Son af Probst Ramsing, Sognepræst til Darum og Bramminge.
- 2, Lindelof, Georg Christian Peter, en Son af Gaardejer Lindelof ved Barde.
- 3, Lind, Hans Ollgaard, en Son af Proprietair Lind til Ulfsund ved Lemvig.
- 4, Koch, Carl Bendix, en Son af Pastor Koch i Astrup.
Disse 4 Disciple agte iaar at indstille sig til Afgangsexamens sidste Del.
- 5, Bjerrum, Peter Janniksen, en Son af J. Petersen, Gaardejer i Skjærbael.
- 6, Balslev, Johannes Erasmus, en Son af Stiftsprovst Balslev i Ribe.

- 7, Müller, Peter Gustav, en Son af afdøde Pastor Müller til Størup og Grarup.
- 8, Ramsing, Peter Erhard Marius, en Broder til Nr. 1.
- 9, Balslev, Laurits Nicolai, en Broder til Nr. 6.
- 10, Andersen, Carthesius Elieser Joachim, en Son af Stiftskasserer Andersen i Ribe.
- 11, Müller, Christian Theodor, en Son af Kjøbmand S. J. Müller i Ribe.

VI. Klasse.

- 1, Bendtsen, Bendt, en Son af Skolens Rektor.
- 2, Diderichsen, Thorvald Julius, en Son af Toldinspektør Diderichsen i Holstebro.
- 3, Lind, Christian Vilhelm, en Broder til Nr. 3 i 7de Klasse.
- 4, Kleisdorff, Gilbert Motié, en Son af Kjøbmand Kleisdorff i Ribe.
- 5, Stampe, Hans Gram August, en Son af Pastor Stampe i Nørre Nebel.
- 6, Krohn, Vilhelm Tetens, en Son af Pastor Krohn i Hem i Salling.
- 7, Lundsteen, Daniel Maximilian, en Son af Pastor Lundsteen i Aal.
- 8, Størup, Mårk Sofus Peter Høegh, en Son af Toldkontrollør Størup i Helsingør.
- 9, Feddersen, Børrent, en Son af Inspektør Feddersen paa Schackenborg.
- 10, Hestbech, Matthias Smith, en Son af Møller Hestbech ved Lemvig.

Af disse 10 Disciple ville Nr. 1, 2, 4, 5, 6, 9 og 10 iaar underkaste sig Afgangsexamens første Del.

V. Klasse.

- 1, Andersen, Peter Mathias Simonsen, en Broder til Nr. 10 i VII. Kl.
- 2, Lindbech, Jacob Borrig, en Son af Gaardejer Jan-nich Sørensen Lindbech i Sønder-Jardrup.
- 3, Tejmann, Otto Julius, en Son af afdøde Kapitain v. Tejmann til Store Hebo.
- 4, Trojel, Christian Vilhelm Ludvig Emil, en Son af Toldinspektør, Ritmester v. Trojel i Ribe.
- 5, Sparrevohn, Jakob Antonius, en Son af Pastor Sparrevohn i Allerup.
- 6, Nielsen, Oluf August, en Son af Proprietær Niels-en til Endrupholm.
- 7, Lautrup, Christian Jacobi, en Son af Proprietær Lautrup til Estrup.

IV. Klasse.

- 1, Schousboe, Vilhelm Carl, en Son af Pastor Schousboe i Ribe.
- 2, Tejsen, Hans Vilhelm, en Son af Pastor Tejsen i Lunde.
- 3, Møssmann, Mathias Adolf, en Son af Proprietær Møssmann til Sneumgaard.
- 4, Helms, Ludvig Adam Nicolaj, en Son af Pastor Helms i Eshonderup i Sjælland.
- 5, Hansen, Poul Julius, en Son af Pastor Hansen i Gjørding.
- 6, Ramsing, Carl August, en Broder til Nr. 1 i VII. Klasse.
- 7, Tranberg, Hans Gottfred, en Son af afdøde Bor-gemester i Ribe, Justitsraad Tranberg.
- 8, Faber, William Hugo, en Son af afdøde Apotheker Faber i Holstebro.

- 9, Winter, Hans Clausen, en Son af Sognefoged Winter i Sønder-Sejerslev.
- 10, Jørgensen, Hans Adrianus, en Son af Møller Jørgensen i Skjærbæk.
- 11, Andkjær, Valdemar Dyrlund, en Son af Pastor Andkjær i Fohl.
- 12, Gottlieb, Christian Jacob Hermann Ludvig, en Son af Pastor Gottlieb i Vester-Linnet.
- 13, Nielsen, Christian, en Son af Amtsforvalter, Justitsraad Nielsen i Ribe.

III. Klasse.

- 1, Terkelsen, Christian Laurits, en Son af Smedemeister Terkelsen i Ribe.
- 2, Fabricius, Ingvart Thøger, en Son af Pastor Fabricius i Hørrup.
- 3, Sparrevohn, Hans Georg, en Broder til Nr. 5 i V. Kl.
- 4, Nielsen, Rasmus Rudolf, en Son af Apotheker Nielsen i Skive.
- 5, Albinus, Rudolf Emil, en Son af afdøde Profurator Albinus i Varde.
- 6, Krag, Johannes Marturin, en Son af Kjøbmand Krag i Ribe.
- 7, Tobiesen, Leopold Ernst Ludvig, en Son af Provst Tobiesen i Thorstrup.
- 8, Sparrevohn, Martin August, en Broder til Nr. 3.
- 9, Saber, Carl Axel, en Broder til Nr. 8 i IV. Kl.
- 10, Bendtsen, Carl Vincens, en Son af Skolens Rektor.
- 11, Stephensen, Harald, en Son af afdøde Borgemester i Varde, Overauditeur Stephensen.
- 11, Andkjær, Charles Emil, en Broder til Nr. 11 i IV. Kl.

- 13, Wendelboe, Søren Nicolaj Weisner, en Søn af Pastor Wendelboe i Krogshol i Thyen.
- 14, Ballin, Morris, en Son af Kjøbmand Ballin i Ribe.
- 15, Rør, Ludvig Hector, en Son af Stiftssyfiskus Rør i Ribe.
- 16, Quedens, Anton Christian, en Søn af Kjøbmand Quedens i Ribe.
- 17, Schousboe, Peter Sølling, en Søn af Pastor Schousboe i Gamst.

III. Klasse.

- 1, Sørensen, Søren Jessenius, en Søn af Skolelærer Sørensen i Høvervad.
- 2, Jacobi, Carl Hugo Edvin, en Søn af Adjunkt Jacobi i Ribe.
- 3, Sørensen, Christian Valdemar, en Søn af Muurmeister Sørensen i Ribe.
- 4, Bang, Theodor Suhr, en Søn af Domænedirektør, Etatsraad Bang i København.
- 5, Bjelke, Anton August, en Søn af Jernstøber Bjelke i Ribe.
- 6, Albinus, Julius Gothold, en Broder til Nr. 5 i III. Kl.
- 7, Gottlieb, Frederik Petersen Vincens, en Broder til Nr. 12 i IV. Kl.
- 8, Lindhardt, Laurits Christian, en Søn af Pastor Lindhardt i Nørrefærdrup.
- 9, Bøgvad, Ove Dines Georg, en Søn af Toldassistent Bøgvad i Ribe.
- 10, Schousboe, Gustav Adolf, en Broder til Nr. 17 i III. Kl.
- 11, Bayer, August Vilhelm, en Søn af afdøde Boghandler Bayer i Varde.

- 12, Rjær, Ove Sofus, en Broder til Nr. 15 i III. Kl.
 13, Lund, Hrcts Ferdinand, en Son af Tømmermester Lund i Ribe.

I. Klassæ.

- 1, Terkelsen, Laurits Theodor, en Broder til Nr. 1 i III. Kl.
- 2, Zwick, Carl David Henrik, en Son af Skomagermester Zwick i Ribe.
- 3, Bendtsen, Christian Thomas Paul, en Son af Skolens Rektor.
- 4, Stephensen, Thorvald, en Broder til Nr. 12 i III. Kl.
- 5, Lund, Johannes Marius, en Broder til Nr. 13 i II. Kl.
- 6, Friis, Andreas Carl Tejlmann, en Son af Pastor Friis i Bilslev.
- 7, Mussmann, Mathias, en Son af afdøde Proprietær Mussmann til Eisbøl.
- 8, Høegh, Frederik Christian, en Son af Proprietær Høegh til Rammegaard.
- 9, Bøgvad, Dines Hjersing Rostrup, en Broder til Nr. 9 i II. Kl.
- 10, Lautrup, Henrik Jacob, en Broder til Nr. 7 i V. Kl.
- 11, Olivarius, Frederik Theodor de Fine, en Son af Pastor Olivarius i Hodde.
- 12, Bloch, Theodor, en Son af Provst Bloch i Lønborg.
- 13, Roefoed, Georg Albrecht, en Son af Kammerraad Roefoed, forhen Ejer af Tinggaard.
- 14, Boggild, Jens Peter Brogsgaard, en Son af Pastor Boggild i Lintrup.
- 15, Nielsen, Gustav Peter With, en Son af Cand. philos. P. Nielsen i Ribe.

**4. De i Skoleaaret gjennemgaaede Venſa.
Lære- og Læse-Bøger.
Religion.**

VII. Kl. Overste Afdeling: Hele Liscos Lærebog; Matthæi Evangelium og Galaterbrevet paa Græſſ; en Udsigt over Kirkens Historie til Carl den Stores Tid, efter Kalkars Lærebog. Nederste Afdeling: Liscos Lærebog, 2den og 3die Artikel; Galaterbrevet og de 8 sidste Kapitler af Matthæi Evangelium paa Græſſ. Kirkehistorie sammen med overste Afdeling.

VI. Kl. Hele Herslebs Bibelhistorie.

V. Kl. Balslevs Lærebog: Troen og Sakramenterne. Herslebs Bibelhistorie fra 3die Periode i Jesu Liv til Vogens Ende.

IV. Kl. Balslevs Lærebog: Loven og Sakramenterne. Herslebs Bibelhistorie fra det jodiske Riges Deling til 3die Periode i Jesu Liv. Psalmer ere lært udenad efter Hjorts Samling.

III. Kl. Balslevs Lærebog: Troen og Fader vor. Herslebs Bibelhistorie forfra til det babyloniske Fangenskab. Psalmer af Hjorts Samling.

II. Kl. Balslevs Lærebog: Loven. Daugaards Bibelhistorie: det nye Testamente. Psalmer af Hjorts Samling.

I. Kl. Luthers Katekismus. Daugaards Bibelhistorie: det gamle Testamente. Psalmer af L. C. Müllers Samling og af Skolens Morgenpsalmer.

Dansk.

VII. Kl. Den danske Litteraturhistorie fra 1754 intil vor Tid er gjennemgaaet efter Thortsens Lærebog med enfeste Tillæg. Blandt de forskellige Ting, der ere foreleste til Oplysning af Litteraturhistorien, fremheves: P. A. Hei-

berg: „Indtoget“; Th. Thaarup: „Peters Bryllup“; Øhenschlæger: „Helge“ og „Olaf den Hellige“; H. Herz: Stykker af „Gjengangerbrevene“ og „Et Offer“. Disciplene have hver Maaned skrevet tre Stile og holdt et mundtligt Foredrag over selvvælgte Emner.

VI. Kl. Udvalgte Stykker af Litteraturhistorien efter Thorstsen og med Hensyn til den nyere Tid efter Holst's poetiske Lærebog; foruden at hver Discipel til Øvelse i Recitation har lært 5 Digte udenad, er der blevet forelæst følgende Digterværker: Holbergs „Erasmus Montanus“; Thaarup: „Peters Bryllup“; Heiberg: „Kjøge Huskors“; Øhenschlæger: „Olaf den Hellige“ og „Aladdin“. Ved Siden af den ugentlige Stil er der undertiden holdt Øvelser i mundtlige Foredrag.

Note. Opgaverne til de danske Stile, som ere stivne i de to øverste Klasser fra Skoleaarets Begyndelse indtil Midten af Maj, da disse Meddelelser afgaves, ere følgende:

VII. Kl 1, Om Ædmighed som kristelig Dyd; dens Forstilling fra Besedenhed i Almindelighed (forrige Åars Usgangsopgave). 2, De store Udvandringer fra Europa til Asien i det 11—13de Jahrhundre sammenlignede med den nærværende Tids Udvandringer til Amerika og Australien. 3, Hvilen Indflydelse have vore Omgivelser paa vore Beslutninger? 4, Paa hvilken forskellig Maade bliver Naturen opfattet af Menneskene, alt estersom Tænkningen eller Indbildningskraften er virksom hos dem. 5, Om hukommelsen. 6, Kan man slutte fra et Menneskes Væsen til dets Sindeslag. 7, Sloegtabet mellem Logen og Hybleriet. 8, Det burgundiske Riges Betydning for den sildigere Middelalder. 9, Hvorledes Venstabet antager en forskellig Karakter i de forskellige Aarde. 10, *Gregor den 7des Indflydelse paa Hierarkiets Udvikling. 11, *At udvise Joh. 3, 16. 12, Overtroens Magt paavist og forklaret. 13, Hvilen Betydning har den større eller mindre Grad af Trykkesfrighed, der er tilstaet et Land, for dets Litteratur. 14, At paavise Antæget i Tullins „Majdag“. 15, Hvorledes bliver den tragiske Katastrofe motiveret i Øhenschlægers „Hakon Karl“? 16, Hvorfor er det nødvendigt

at være oprigtig imod sig selv? 17, Ulsens Indflydelse paa Europa i Oldtiden og Middelalderen. 18, *Hvorledes udviklede Historie-skrivningen sig hos Nomerne? En af Guldaldrens og en af Selv-aldrrens Historikere karakteriseres omstændeligere og sammenlignes baade fra Fremstillingens og fra Sprogets Side. 19, Klosterlivets Oprindelse og Udvikling. 20, Høje er hjemme dærvest. 21, Hvorledes forklares det Fænomen, at saamange Kristne forskætre hinanden? 22, *Anledningen til og Indholdet af Demoskhenes's Tale om Freden. 23, Alt, hvad der ikke er af Troen, er Synd. 24, Man kan, hvad man vil. 25, Taalmodighed har en stor Løn. 26, Med hvad Ret trøster den Overvundne sig med den. Sætning: „Alt er tabt, kun ikke Men“.

VI. Kl. 1, At udvikle Begrebet Nøjsomhed. 2, Om Telegrafens Betydning. 3, At beskrive Hr. Krist i Hostups „den gamle Elster“. 4, En Beskrivelse af Israeliternes Tilstand under Dommerne. 5, Karakteristik af Ludvig Holberg. 6, Hvis Parti ville jeg tage i en Krig mellem Rusland og Thiriet. 7, *At anstille en Sammenligning mellem Naturen i en dansk og i en tropisk Egn (Sydamerika). 8, En Scene af Vikingelivet. 9, Riberhus Slot (et Sagn). 10, Tankgangen i Tullins Majdag. 11, Som de Gamle sjunge, saa kvidre de Unge. 12, Slesvigs Forhold til Danmark 1658—1721. 13, Domkirken i Ribe. 14, Elizabeth og Maria Stuart — en Sammenligning. 15, *Alexander den Stores Betydning for Guds Folks og Guds Riges Historie. 16, Om hundred Åar er Alting glemt. 17, En Tale holden ved Pedellens Selvbryllup paa egne og Kammeraters Begue. 18, At udvikle og bedomme det Ordsprog: „Rygtet vorer af sin Rod“. 19, Om Negerslaveriet. 20, Guds Rige er ligt en Surdeig. 21, Man kan, hvad man vil. 22, a, En ubehagelig Kammerat. b, Jeg gaaer ud i den vide Verden. 23, Siiig mig, hvem du omgaaes, og jeg skal sige dig, hvem du er. 24, Hvilken Nyte frembyder Læsningen af gode Rejsebeskrivelser.

De med * betegnede Opgaver ere stillede af de vedkommende Faglærere.

V. Kl. Den nordiske Mythologi er gjennemgaaet i Forbindelse med Læsningen af Ohlenschläegers: „Nordens Guider“, forfra til S. 151. Der er blevet meddelt en Udsigt over Digtarterne, og 4 Digte ere udenadlært til Øvelse i Recitation. Desuden ere nogle Digter værker forelæste for

Disciplene og gjennemgaaede med dem, saasom: „Pottemager Falster“ og „Søstrene paa Kinnefullan“. Af de 2 ugentlige Timer er den ene anvendt til det Mundtlige, den anden dels til skriftlige Øvelser efter Borgens „Besledning“ (navnlig 14de og 15de Lektion), dels til Rettelse af de hjemmestrevne Stile: Dispositioner, Udarbejdelses og Oversættelser.

IV. Kl. Holst's prosaistiske Læsebog er benyttet til Op læsning, Forklaring og Analyse; Bojesens Grammatik er repeteret og 3 Digte ere udenadslærte; af Borgens „Besledning“ ere 22de, 23de og 24de Lektion gjennemgaaede og indervede ved mundtlige og skriftlige Øvelser; nogle af de vigtigste Negler for Versebygning ere meddelte Disciplene. Den ugentlige Stiletid er anvendt dels til Rettelse af de hjemmestrevne Stile, hvilke have været af fortællende og beskrivende Indhold, samt Fabler, Brevstil og Oversættelser fra Fransk, dels til skriftlige Øvelser, især efter 12te og 13de Lektion af Borgens „Besledning“.

III. Kl. Holst's prosaistiske Læsebog er læst fra S. 64—133; Bojesens Grammatik er gjennemgaaet med en Del Tilføjninger og repeteret; 5 Digte ere udenadslærte. Hver anden af de 3 ugentlige Timer er anvendt til Stile, dels til Rettelse af hjemmestrevne Stile af fortællende Indhold, dels til Stileøvelser efter Borgens „Besledning“ (navnlig 10de, 11te og 12te Lektion).

II. Kl. Junch-Røgind-Warburgs danske Læsebog S. 173 indtil S. 407. Af Digitene i samme Bog er lært udenad: Nr. 12, 17, 29, 41, 43, 51, 53, 54, 55. Af Borgens „Besledning“ ere 3de, 4de, 5te og 6te Lektion mundtlig gjennemgaaede. Hver Uge er der strevet to Stile paa Skolen, sædvanlig efter Diktat.

I. Kl. Samme Læsebog fra Begyndelsen indtil Side

187. Af Digtene er lært udenad Nr. 1, 2, 3, 5, 7, 8, 11, 12, 13, 15, 17, 20, 23, 27, 28, 31, 45, 50, 52 og 56. Hver Uge tre Stile efter Diktat.

Indst.

VI. Kl. Goethes „Hermann und Dorothea“; Hjorts Læsebog, prof. D. S. 459—505; poet. D. S. 82—109, 124—135. Særligt have Disciplene maanedlig opgivet et selvvalgt Pensum af den nyere Tids bedste Prosaister og Digttere. Hjorts Grammatik. I Litteraturhistorien ere Disciplene gjorte bekendte med de større Vendepunkter og de mest fremragende Personligheder og Digterværker i den nyere Tid, tildels efter Abrahams's Omrids. Til en ugentlig skriftlig og mundtlig Stil ere Lorenzens Stilosvelser blevne benyttede. Hver Maaned er en Stil blevet opgivet af Rektor, streeven paa Skolen og siden bedømt af tre Vætere.

V. Kl. Hjorts Læsebog prof. D. S. 291—336 og 378—407; poet. D. S. 1—65. Ogsaa i denne Klasse ere Disciplene blevne holdte til selvvalgt Læsning, mest af historisk og beskrivende Indhold. Hjorts Grammatik, Formlæren og det meste af Ordfejningslæren. Som mundtlig Stil er af Lorenzens Stilosvelser gjennemgaet Nr 37—42 og 66—71. Skriftlig Stil er ligeledes streeven efter Lorenzen.

IV. Kl. Hjorts Læsebog, prof. D. S. 113—22 og 134—62. Formlæren efter Hjorts større Grammatik. Som mundtlig Stil Lorenzens Stilosvelser Nr. 1, 3, 5, 7, 9, 10. Skriftlig Stil efter samme Bog.

III. Kl. Hjorts Læsebog, prof. D. S. 26—54. Hjorts mindre Grammatik repeteret. Som mundtlig Stil Wølles Materialier S. 55—70, dog S. 55—63 kun hvad forrige Åar var forbogaaet i 2den Klasse. Ugentlig en Stil streeven hjemme.

II. Kl. Rungs Læsebog for de lavere Klasser, Side

75—115. Et Par Digte læste udenad. Dansk og tydsk Sproglære ere i denne og første Klasse læste i Forening under Læreren i Tydsk. Bojesens og Hjorts Lærebøger ere paany gennemgaaede udforligere end i nederste Klasse. Disciplene ere undertiden ogsaa blevne øvede i at analysere i en dansk Bog. Et Udvælg af Exemplerne (omtrent Halvdelen) i Wolles Materialier ere benyttede til Indovelse af Formlæren og Øvelse i at oversætte fra Dansk. Hver Uge er der strevet et Diktat efter et læst Stykke i Lærebogen.

I. Kl. Rungs Lærebog for de lavere Klasser, S. 1—76. Et Par Digte læste udenad. Sproglære efter Bojesen og Hjort: Læren om Sætningens Dele og om Sætningsernes Arter. Udsagnsordenes, Hovedordenes og Tillægsordenes Bejning i Dansk og Tydsk, samt de personlige Stedord. Analyse undertiden ogsaa efter den danske Lærebog. Hver Uge et Diktat efter et læst Stykke i Lærebogen.

Fransk.

VI. Kl. I Borrings „Etudes littéraires“ er læst fra S. 217—242 og S. 378—422; til Exttemperallæsning er Lassens Lærebog blevet benyttet, og deraf er læst S. 1—50 og 127—190; Abrahams's Grammatik er læst ud og repe teret; i Sibberns Stiløvelser, 2den Del, er læst de ulige Nummere fra 59—67, de lige Nummere fra 68—78 og alle Nummere fra 79—90. Den ene af de 3 ugentlige Timer er blevet anvendt dels til at rette de paa Skolen paabegyndte og hjemme fuldførte Stile og Versioner, dels til Examination i hvad Disciplene i Ugens Læb havde læst udenom paa egen Haand.

V. Kl. Borring's „Etudes littéraires“ fra 1—62 og 105—143; Abrahams's Grammatik til „Om Adverbiernes Brug“; Sibberns Stiløvelser: de ulige Nummere fra 1—33. Den ene af de 3 ugentlige Timer er ogsaa i denne Klasse

bleven benyttet dels til at rette Stile, dels til Examination af hvad Disciplene i Ugens Læb havde læst hjemme paa egen Haand.

IV. Kl. Borring's Læsebog for Mellemklasser fra S. 128—218; Abrahams's Grammatik er gjennemgaaet til Syntarens 3die Affsnit. I Sibberns Stilevelser, 1ste Del, er læst de lige Nummere fra 50—82.

III. Kl. Borring's Læsebog for Mellemklasser forfra til S. 35 og fra 128—193; Abrahams's Grammatik til 2det Affsnit i Syntaren; i Sibberns Stilevelser er læst de ulige Nummere fra 9—29, samt 30, 47 og 49.

II. Kl. Borring's „Manuel“ fra S. 81—138; efter Abrahams's Grammatik er det Vigtigste af Formlæren læst indtil de uregelmæssige Verber; i Sibberns Stilevelser, 1ste Del, er læst: 1, 3, 5, 7; 31, 33, 35, 37, 41, 43 og 45.

Latin.

VII. Kl. Dømmede opgive til Afgangseramen:

Af Cicero Talen for Sextus Roscius og de 4 Taler imod Catilina (En istedetfor de catilinariske 2 af de philippiske), de 2 første Boger af Dispp. Tusculanae samt Cato major; af Livius 1ste, 2den, 4de og 21de Bog; af Horatius Odernes 2den og 3die Bog, alle Epistlerne tilligemed Ars poetica; af Virgilius Eneidens 3 første Sange.

Statarisk er iaar gjennemgaaet: 1ste og 2den Bog af Ciceros Dispp. Tusculanae og Cato major samt 1ste og 2den Bog af Horats's Epistler.

Extemporal læsning (omtrent $1\frac{1}{2}$ Time ugentlig): 5te, 6te og omtrent Halvdelen af 7de Bog af Curtius de gestis Alexandri magni.

Madvigs latinske Syntax benyttet, især ved Stilrettelseren. Tregders latinske Litteraturhistorie, fornemmelig 2den Periode.

Stolls Mythologi ved Schmidt, Jordens og Underverdenens Guddomme samt Heroerne.

Et Kursus i den gamle Geografi, hvorved Königfeldts Lærebog er blevet lagt til Grund.

To latiniske Stile skrevne ugentlig, den ene paa Skolen uden Hjælpemidler, den anden hjemme (omtrent 44 Sider af Henrichsens Opgaver, ny Saml.); istedetfor Stilen paa Skolen er hver 14de Dag skrevet en Version efter Henrichsens Opgaver.

VI. Kl. Ciceros Tale for Sextus Roscius; Livius's 22de Bog; 1ste Sang af Virgils Eneide.

Extemporal læsning (1 Time ugentlig): Af Ciceros Breve i Kielsens Udgave de 3 første Afsnit. Tillige er hele den almindelige Indledning (Ciceros Liv og hans Tid) gjennemgaaet.

Madvigs latiniske Syntax fra 2det Afsnit Kap. 7 indtil Metriken. Desuden Drødannelseslæren.

Bojesens Romerske Antikviteter, om Krigsvæsenet.

Tregders latiniske Litteraturhistorie: Livius og Virgil.

To latiniske Stile ugentlig, 1 paa Skolen og 1 hjemme, efter Ingerslevs Materialier, 2den Udgave S. 101—106 og S. 111—134; istedetfor Stilen paa Skolen hver 14de Dag en Version efter Henrichsens Opgaver.

V. Kl. Ciceros Taler de imperio Pompeji og in Catilinam. Ovid efter Feldbausch's Udgang, Styferne I, II, IV, XIV (432 Vers).

Extemporal læsning (omtr. 1 Time ugentlig): Om trent en Trediedel af Cornelius Nepos.

Syntaxen efter Madvig, 2det Afsnit Kap. 1—6. Dessuden Formlæren paany gjennemgaaet efter den større Grammatik.

To Stile ugentlig, en paa Skolen og en hjemme, efter Ingerslevs Materialier, anden Udgave, S. 70—c. 107.

IV. Kl. Silfverbergs Læsebog S. 47 til Enden. Cæsar B. G. libb. III, IV, V, c. 1—23. Phædri Fabler, 1ste og anden Bog med enkelte Forbigaaelser.

Syntaren efter Madvig, 1ste Affnit. Formlæren repe-teret efter Udtoget.

I Begyndelsen af Året tre mindre, senere to større Stile om Ugen efter Ingerslevs Materialier, 2den Udgave, S. 23—c. 66. Endel Øvelse i Extemporal=Oversættelse fra Dansk til Latin, i Slutningen af Året efter de første Stykker i Ingerslevs Materialier.

III. Kl. Silfverbergs Læsebog, S. 1—35, 40—41. Det Vigtigste af Formlæren efter Madvigs „Formlære for de lavere Klasser“. Af Trojels Erempe=Samling ere udvalgte Exempler gjennemgaaede, senere oversatte skriftlig paa Skolen og derefter gjengivne mundlig, hvorved de vigtigste Regler af Ordfejningsslæren (til ind i Ablativ) ere indøvede. I de sidste Maaneder ere Exempler af Trojels Samling oversatte skriftlig paa Skolen, uden iforvejen at være gjen-nemgaaede.

Græss.

VII. Kl. Dimittenderne opgive til Afgangseramen: Herodoti lib. IX, Xenophont. Anab. lib. I—II; Platon. Protagoras, Xenophont. memorab. lib. I—II; Demosthenis oratt. Philipp. I og de pace; Luciani Timon. Homeri Odys. X—XV; Anthologia Græca ed. Tregder undtagen Nr. 15—17 Pag. 41, Nr. 18—19 Pag. 47 og fra Pag. 92 og ud.

Af hele Klassen er læst iaar: Hom. Od. XIV—XV; Anthologia Gr. B. Tragoedia 1—6. Xenophont. memorab. I—II; Demosth. orat. Phil. I og orat. de pace; Luciani

Timon. Madvigs Ordfojningslære fra andet Afsnit til Enden; en Gang om Ugen oversat skriftlig efter Bergs Opgaver til ovennævnte Afsnit. De vigtigste Afsnit af Tregders Litteraturhistorie.

VI. Kl. Herodot. lib. IX, 1—10. Xenophont. memorab. lib. I—II; Homeri Odys. lib. XIV—XV. Tregders Formlære er repeteret; Madvigs Ordfojningslære 1ste Afsnit; en Gang om Ugen oversat skriftlig og mundtlig efter Bergs Opgaver til samme Afsnit. Bojesens og Tregders Haandbøger ere benyttede ved Henvisning.

V. Kl. Xenophont. Cyrop. lib. V, 4, 19 — lib. VII, 3; Hom. Odys. lib. XVIII; Tregders Formlære er repeteret; til Madvigs Ordfojningslære er stadig henvist; en Gang om Ugen ere Exempler oversatte skriftlig og mundtlig efter Bergs Opgaver til første Afsnit. I Litteraturhistorien ere Artiklerne Xenophon og Homer læste.

IV. Kl. Lunds græske Lærebog første Afsnit til S. 23 (IX) — de danske Stykker oversatte mundtlig og skriftlig, af mange Stykker dog kun det halve. Af andet Afsnit er læst S. 97—103. Tregders Formlære i det Dømfang, som er bestemt for denne Klassse, læst og repeteret.

Hebraisk.

VII. Kl. Øverste Afdeling: Genesis, Ruths Bog. Psalme 11—17, 95—101. Whittes Grammatik. Jøsvæ Bog 1—9 er læst *ex tempore*.

Nederste Afdeling: Genesis 1—25. Grammatiken med enkelte Forbigaaelser repeteret efter Whitte.

Historie.

VII. Kl. Middelalderen og den nyere Tid efter Estrup.

VI. Kl. Skandinavien fra 1624 efter Fabricius samt

den franske Revolution, England, Spanien og Tyskland efter Køfods Udtog.

V. Kl. Danmark, Norge, Sverrig, Frankrig og England efter Køfods Udtog.

IV. Kl. Skandinavien fra 1397 efter Fabricius, og Rom efter Køfods Udtog.

III. Kl. Den gamle Historie efter Køfods Udtog.

II. Kl. Køfods fragmentariske Historie fra Gregor VII.

I. Kl. Samme Bog forfra indtil Gregor VII.

Geografi.

VI. Kl. Ingerslevs større Værebog.

V. Kl. Samme Bog: Europa indtil Spanien.

IV. Kl. Samme Bog: Asien, Afrika, Nordamerika.

III. Kl. Samme Bog: Europa.

II. Kl. Ingerslevs lille Geografi.

I. Kl. Samme Bog: Europa.

Naturhistorie.

VI. Kl. Hele Zoologien og Botanikken.

V. Kl. I Botanik: de natrige Familier og det linneiske System; i Zoologi: Prosch, de dyriske Livsytringer til § 33.

IV. Kl. I Botanik: Terminologien; i Zoologi: Prosch, de dyriske Livsytringer til § 19.

III. Kl. Mennesket og Pattedyrene.

II. Kl. Fisene, Padderne og Krybbyrene.

I. Kl. De lavere Dyr.

Bramsens og Dresers Værebog i Zoologi og Botanik har været benyttet i VI—II. Kl. jævnført med mundtlig Meddelelse; i I. Klasse er Kroyers Værebog for de lavere Klasser benyttet.

Før at indseve Botanikken er der foretaget nogle Excursioner.

Naturlære.

VII. Kl. Det ældre Parti har læst den mekaniske Del efter Ørsted's Lærebog fra „Almindelig Bevægelseslære“ til „Stemmeorganet og Høreorganet“ og den kemiske Del efter Müllers „Grundrids“ fra Elektromagnetismen og ud. Det yngre Parti har læst den mekaniske Del forfra til „Almindelig Bevægelseslære“ og den kemiske til Elektromagnetismen.

Geometri.

VII. Kl. Det ældre Parti har læst Plantrigonometrien efter Ramus samt den mathematiske Geografi efter Steen. Det yngre Parti har læst Stereometrien samt 1ste Kapitel af Trigonometrien efter Ramus. Begge Partier have skrevet mathematiske Udarbejdelses hjemme 1 Gang om Ugen, ligesom der ogsaa jævnlig er foretaget Øvelser paa Skolen. 1 Gang om Maaneden ere 2 Timer anvendte til Besvarelse af en math. matisk Opgave uden noget Hjælpemiddel.

VI. Kl. Oppermanns Geometri fra 2den Bog og ud. Opgaverne fra VIII til XII, med Forbigaaelse af VIII, 16—18 og XI, 8. Skriftlige Opgaver 1 Gang om Ugen til Udarbejdelse hjemme.

V. Kl. Samme Bog fra § 7 til 2den Bog med de sædvanlige Forbigaaelser. Opgaverne indtil VIII.

IV. Kl. Samme Bog til § 7 med Forbigaaelse af § 3, 94—96.

Arithmetik og Regning.

VII. Kl. Det ældre Parti har gjennemgaet sammenfat Rentesregning, Arrangementer, Permutationer og Kombinationer samt Binomialsformlen for en hel og positiv Exponent efter Bergs Arithmetik; det yngre Parti efter samme Bog 3die Rods Uddragning, Ligninger af 2den Grad, Kjødebros, exponentielle Ligninger og Logarithmer, Ligninger med flere Ubekjendte.

VI. Kl. Efter samme Lærebog er gjennemgaet og indøvet Voren om Tals Delelighed, Regning med Nodstørrelser, Kvadrat- og Kubikrods Uddragning, negative og Brok-Exponenter, Bogstavstørrelsers Oplosning i Faktorer og Regning med Bogstavbroker samt Proportioner og Ligninger af 1ste Grad med 1 og flere Ubekjendte.

V. Kl. Steens Indledning er repeteret med Anvendelse paa Bogstavsregningen, desuden er læst om Primtal, Maal, Mangefold samt Tals Delelighed og Potenser efter Bergs Arithmetik. Det Gjennemgaaede er indøvet fornemmelig efter Steens Opgavesamling.

IV. Kl. Steens Indledning er repeteret og læst ud samt flittigt indøvet efter Opgavesamlingen.

III. Kl. Siden Nytaar er 1 a 2 Timer om Ugen benyttet til Arithmetik, hvorfaf der, efter Steens Indledning, er læst indtil Brok, og det næste indøvet ved Exempler. — Med Hensyn til Tayleregning, da ere Disciplene, blevne øvede i Reguladetri i Brok dels efter Ursins Regnebog dels efter opgivne Exempler; 6 af Disciplene ere gaaede videre; for Halvaarsserenen er 1 Time om Ugen benyttet til Hovedregning, og efter Nytaar 2 a 3 om Maanedden.

II. Kl. Efter Ursins Regnebog ere Opgaverne indøvede paa forskellige Maader indtil omvendt Reguladetri med denne Klasses Disciple paa enkelte Undtagelser nær. Flere have øvet sig videre. Til Hovedregning er anvendt 1 Time ugentlig, dels paa en forstandsdannende Maade ved efter givne Opgaver at lade Disciplene udarbejde andre, og dels praktisk Øvelse.

I. Kl. I denne Klasses har den største Del af Disciplene indøvet Brokregning og Reguladetri i hele Tal efter samme Bog som forrige Klasses. Enkelte have ogsaa øvet Reguladetri i Brok. Hovedregning i Lighed med forrige Klasses.

5. Bibliotheket og de videnskabelige Samlinger.

Skolens Bibliothek har paa sædvanlig Maade faaet Tilvært, dels ved Førsendelser fra Kultusministeriet, dels ved Indkjøb for den normerede Sum. Eigeledes er den naturhistoriske og fysiske Samling blevet forøget ved Indkjøb af flere Naturalier og Instrumenter. Det havde været Bestemmelserne iaaer i Skolens Program at lade aftrykke et fuldstændigt Realkatalog over Skolens Bogssamling, men da Tiden til Trykningen ikke vilde slaa til at faa det Hele færdigt, opstættes, med Ministeriets Samtykke, denne Plans fuldstændige Realisation til næste Aar. Til dette Realkatalog ville da slutte sig Fortegnelser over Skolens Naturalier og fysiske Instrumenter. Twende saabanne videnskabeligt ordnede Fortegnelser haves her ved Skolen, affattede af vedkommende Faglærere.

Her anføres navnligen fun de i sidstafvigte Aar udstedte Skoleprogrammer:

Aalborg Kathedralskole: 1) de udvidede Skoler og Undervisningen i Tydsk. Af Overlærer Mag. Povelsen. 2)

Skoleesterretninger af Rektor, Prof., Mag. Tregder.

Aarhus Kathedralskole: Skoleesterretninger af Rektor, Prof. Blache.

Aarhus videnskabelige Realskole: Skoleesterretninger af Rektor Nielsen.

Borgerdydsskolen paa Christianshavn: 1) Om Undervisningen i Modersmaalet, 2—3. Af Prof. M. Hammrich, Skolens Forstander. 2) Skoleesterretninger af Samme.

Borgerdydsskolen i Kjøbenhavn: Skoleesterretninger af K. Røsing, Skolens Forstander.

Frederiksborg lærde Skole: 1) Chronologisk Oversigt over de mærfeligste Begivenheder i vojt Hædrenelands Historie fra Begyndelsen af Aaret 1848 til 5. Juni 1853, af Adjunkt J. P. F. Königsfeldt. 2) Skoleesterretninger af Rektor, Etatsraad, Dr. Flemmer.

Herlufsholms lærde Skole: 1) Nogle Personal-Efterretninger om de Disciple, som ere dimitterede fra Herlufsholms Skole i Aarene 1794—1852, samlede af Inspekteur P. E. Rosenorn. 2) Om Forberedelsen til og Optagelsen i de udvædede Skolers yngste Klasser, nærmest med Hensyn til Herlufsholms Skole. Af Adjunkt A. Leth. 3) Skoleetterretninger af Rektor G. Dichmann.

Horsens lærde Skole: 1) Kort Oversigt over Førverdenens Dyr og Planter af C. Jørgensen, Adjunkt. 2) Skoleetterretninger af Rektor Birch.

Kolding lærde Skole: De vocibus et locis quibusdam scriptorum Latinorum in lexicis plerisque non satis recte explicatis. P. 3. Scr. C. F. Ingerslev. 2) Skoleetterretninger af Rektor, Prof. Ingerslev.

Metropolitanskolen: Skoleetterretninger af Rektor, Prof. Bergen.

Rydkøbing Kathedralskole: 1) Om den kritiske Behandling af Texten i nogle af Demosthenes's Taler. Af Overlærer, Mag. Lund. 2) Skoleetterretninger af Rektor, Prof. Rosendahl.

Odense Kathedralskole: 1) Bidrag til Skoletugtens Historie i Norden. Af Rektor, Prof. Henrichsen. 2) Fortegnelse over Skolens physisk-mathematiske Samlinger. Af Overlærer Kragh. 3) Skoleetterretninger af Rektor.

Kanders lærde Skole: Skoleetterretninger af Rektor, Prof. Dr. Thortsen.

Ribe Kathedralskole: 1) Om overslodig Førstids-Betegnelse i Latin. Af Adjunkt Kinch. 2) Indlednings-Ord ved Translokationshøftideligheden i Ribe Kathedralskole d. 22. Juli 1852. Af Rektor Bendtsen. 3) Skoleetterretninger af Samme.

Roeskilde Kathedralskole: Variæ lectiones commentariorum C. Julii Cæsar's de bello civili ex codice Hauniensi enotatae a C. G. Elberling, A. M. 2) Skoleetterretninger af Rektor, Prof. Elberling. -

Ronne højere Realstole: Skoleesterretninger af Rektor Mag. Whitte.

Soro Akademies Skole: 1) Katalog over Soro Akademies Instrumentsamling af Overlærer Johnstrup. 2) Skoleesterretninger af Rektor, Prof. Dr. Bojsen.

Det von Westenske Institut: Skoleesterretninger af H. G. Bohr, Skolens Bestyrer.

Viborg Kathedralskole: Skoleesterretninger af Rektor Olsen.

Reykjavik: Skoleesterretninger af Rektor Johnsen.

Flenesborg lærde og Real-Skole: 1) Fortsetzung des Catalogs von 1845 über die Schulbibliothek. 2) Verzeichniß des naturwissenschaftlichen Apparats. Skoleesterretninger af Rektor, Prof. Simesen.

Haderslev: 1) Omrids af den finske Hedentro af J. Fibiger. 2) Skoleesterretninger af Rektor, Prof. Thrigé.

Glesvig: 1) Beitrag zur Lehre von der Größe und Zahl mit besonderer Berücksichtigung der positiven und negativen Zahlen v. Grünfeldt; 2, Schulnachrichten v. Rektor, Prof. Jungclaussen.

Altona Gymnasium: 1) Das älteste Drama in Deutschland. Fortsetzung und Schluß. Von J. Bendixen, const. Director. 2) Jahresbericht.

Glückstadt lærde Skole: 1) Ueber Idee und Zusammenhang der Götheschen Fausttragoedie, von Rektor, Prof. Horn. 2) Schulnachrichten.

Kiels lærde Skole: 1) Mittheilungen zur Geschichte der Schule. I. Von Rektor, Prof. Lucht. 2) Schulnachrichten.

Meldorf lærde Skole: 1) Von den Dofften und Hammern des alten Ditmarschens. Von Rektor, Dr. Kolster; 2) Schulnachrichten.

Plön lærde Skole: 1) Shakespeares Julius Cæsar, übers. v. E. Bollbehr. 2) Jahrsbericht v. Schütt, const. Rektor.

Nørdborg lærde Skole: 1) Ueber das Verhältniß des platonischen Symposiums zu den Thesmophorizäusen des Ari-

stophanes. Von Dr. Marrsen. 2) Schulnachrichten v. Conrector Hagge.

Nazeburg: 1) Andeutungen zur Geschichte des Römischen Kriegswesens. 3te Fortsetzung. Von Direktor, Prof. Zander. 2) Jahresbericht.

Fra Norge ere gjennem Ministeriet modtaget følgende Programmer for 1853:

Bergen lærde Skole: Bemærkninger til nogle af Nutidens Anker mod Skolen af J. Steen.

Christiania Cathedralskole: Om de gamle Klassikeres Veretigelse til den Mads, de nu indtage i Undervisningen ved de lærde Skoler. Af A. L. Brock.

— Nissens Latin- og Realstole: Efterretninger om Skolen i Narene 1846—53, ved N. Tonder Nissen, Skolens Bestyrer.

Skien lærde og Realstole: Nogle pædagogiske Bemærkninger samt Skoleefterretninger af Rektor Hammer.

Throndhjem lærde Skole: 1) Vor den latinske Stil ophøre at være Examensgjenstand ved Examen artium. 2) Skoleefterretninger for Narene 1848—53. Af Rektor Müller.

Tromsø Middel- og Realstole: 1) De tyfse Verbers Formlære af J. Christie, const. Adjunkt. 2) Skoleefterretninger af Rektor Blom.

126 Programmer for 1852 fra de preussiske Gymnasier.

Discipelsbibliotekets Tilvært 1853—54.

Nals Grindringer som Bidrag til Norges Historie 1800—15. Fortællinger af Fjedrelandets Historie ved Barfed.

Livets Conflictter af Forfatteren til Livsbilleder.

Rüses Arkiv, 52de, 53de og 54de Bind.

- Robert Fulton af Hauch.
 Gjøngehøvdingen af Carrit Eslar.
 Récits de la captivité de l'empereur Napoléon à St. Hélène par le comte de Montholon.
 Anden Del af Bleak House af Chr. Dickens.
 Eventyr paa Fodreisen af Hostrup.
 Illustreret Almanak for 1854 af Kl. Rosenhoff.
 Folkekalender for Danmark — 1854.
 Jerrers Fortællinger af de europæiske Folkeslags Historie,
 1. og 2. Del.
 Winteraftener i en Familiekreds af Gerson.
 Intriguerne af Hostrup.
 Danmark i Baldemarerernes Tid af Hammerich.
 Galathæas Reise omkring Jorden ved Rosen.
 Rigsdalerslens Hændelser af P. A. Heiberg.
 Juleqvad, Klofkeslagene, Faarekyllingen af Dickens.
 Nordisk Penning-Magazin for 1851, 52, 53 og Januar-Juli 1854.
 Noveller af Scarron, v. Miltiz, Jean Paul og L. Tieck,
 oversatte af Winther.
 Ohlenschlägers udvalgte Digterverker i eet Bind.
 Norske Folkeeventyr af Asbjørnsen og Moe.
 Magazin for Natur- og Menneskeforskab. Jan.—Juli 54.
 Illustreret Danmarkshistorie af Fabricius, 1—39.
 Danmarks Historie i Hedenold, 1. Heste af N. M. Petersen.
 H. C. Andersens samlede Skrifter 1—8 Del.
 A. Munchs Digte.
 Forste Bind af Prams Skrifter ved Nahbek, forøreret af Discipel B. Bendtsen.
 Picciola af Saintine ved Kroyer. } forøreret af Disc.
 Skandinavisk Folkemagazin 1852 og 53. } Poulsen.
 Voronetten af Gay, forøreret af Discipel Krohn.

Discipelbibliothekets Regnskab for 1853—54.

Indtægt.

Beholdning fra f. A = Rd. 25 $\frac{2}{3}$ fl.

Contingenter	78	Nd.	16	§
En bortsolgt Dublet	=	-	48	-

Indtægten 78 Nd. $89\frac{3}{5}$ §.

Udgift.

Til Bogbinder Termannsen sen. betalt . . .	5	Nd.	72	§.
Til Bogb. Termannsen jun. betalt . . .	70	-	$3\frac{2}{5}$	-
Et Par Bøger kjøbte underhaanden . . .	1	-	80	-
En Reparation ved det ene Skab . . .	=	-	$51\frac{1}{5}$	-

Udgiften 78 Nd. $14\frac{3}{5}$ §

Indtægten 78 — $89\frac{3}{5}$ §

Beholdning - Nd. 75 §

Deltagernes Antal er for Tiden 45.

6. Fordelingen af Beneficierne i Skoleaaret 1853—54.

I følge Ministeriets Approbation af 22. Decbr. 1853 har
ve Skolens Beneficier været fordelt saaledes:

A. Højeste Stipendium, 50 Nd.

(10 Nd. at udbetale, 40 at op lægge.)

1. B. R. Ramsing. 2. G. C. P. Lindelof.

B. Mellemste Stipendium, 35 Nd.

(10 Nd. at udbetale, 25 at op lægge.)

1. H. D. Lind 2. C. B. Koch. 3. C. E. J. An-
dersen. 4. P. J. Bjerrum. 5. C. T. Müller. 6. P.
G. Müller. 7. B. Bendtsen. 8. T. J. Diderichsen. 9.
G. M. Kleisborff.

C. Laveste Stipendium. 20 Nd.

(10 Nd. at udbetale, 10 at op lægge.)

1. H. G. A. Stampe. 2. P. M. S. Andersen. 3.
J. A. Sparrevohn. 4. B. C. Schousboe. 5. H. G.
Tranberg.

D. Fri Undervisning.

(Foruden Stipendiærerne.)

1. P. E. M. Ramsing. 2. P. J. Hansen. 3. W. H.

Faber. 4. B. D. Andkjær. 5. E. Terkelsen. 6. H. Stephenzen. 7. D. D. G. Bøgvad, samt som extraordincære Gratister: 8. C. B. Bendtsen. 9. C. H. E. Jacobi. 10. C. T. P. Bendtsen.

E. Undervisning mod nedsat Betaling
i Overensstemmelse med allerh. Resol. af 29. Novbr. 1816.

1. B. T. Krehn. 2. D. M. Lundsteen. 3. C. B. L. E. Troel. 4. H. B. Tejsen. 5. E. A. N. Helms. 6. H. C. Winter. 7. C. J. H. L. Gottlieb. 8. J. M. Krag. 9. L. H. Kjær. 10. P. S. Schousboe.

F. Det Borchske Legat.

(omtr. 24 Rd. til Deling mellem 2 Disciple)

1. B. K. Ramsing. 2. G. C. P. Lindelof.

Dette Legat oppebæres 2 Aar i Skolen og derefter 1 Aar ved Universitetet.

De twende Portioner af det Mostfeste Legat, som ere tillagte Ribe Kathedralskole oppebæres for Tiden af Disciplene C. B. Koch og L. A. N. Helms.

Niss Niessens Legat
fundatsmæssigen uddele af Lærerkollegiet i December 1853.

A. Understøttelsesportioner.

I. Højestे eller 3de Grad (59 Rd. 1 Mk. 8 §.)

1. G. C. P. Lindelof.

II. Mellemste eller 2de Grad (39 Rd. 3 Mk.)

1. C. L. Terkelsen (tillige som Glidsbelønning). 2. P. G. Müller. 3. J. M. Krag.

III. Laveste eller 1ste Grad (19 Rd. 4 Mk. 8 §.)

1. B. K. Ramsing. 2. G. M. Kleisdorff. 3. J. A. Sparrevohn. 4. H. G. Sparrevohn. 5. H. G. Tranberg. 6. W. H. Faber. 7. C. E. J. Andersen. 8. T. J. Diderichsen. 9. C. H. Jacobi (tillige som Glidsbelønning). 10. S. J.

Sørensen (tillige som Flidsbelønning). 11. D. D. G.
Bogvad.

B. Flidsbelønning (10 Rd.)

1. C. B. Koch.	2. M. S. Hestbech.	3. P. M. S.
AnderSEN.	4. J. B. Lindbech.	5. H. B. Tessen.
M. A. Mussmann.	7. B. C. Schousboe.	8. T. S.
Bang.	9. C. B. Sørensen.	10. L. T. Terkelsen.

7. **Summarisk Udtog**

af Skolens Regnskab for Finantsaaret fra 1. April 1853
til 31. Marts 1854.

A. Skolens almindelige Regnskab.

Indtægts-Beløbet var ialt	9,918 Rd. 12 ½
Udgifts Ditto	9,642 — 22 -
Beholdning	275 Rd. 86 ½

B. Bibliotheket.

Indtægt	327 Rd. 21 ½
Udgift	400 — 44 -
Underballance	73 — 23 ½

C. Stipendiesonden.

Indtægt	1,186 Rd. 36 ½
Udgift	1,145 — 84 -
Beholdning	40 Rd. 48 ½

D. Thurah-Salsters Legat.

Indtægt	23 Rd. =
Udgift	= — 44 -
Beholdn., som er indsat i Sparekassen,	22 Rd. 52 ½

E. Miss Missens Legat.

Indtægt	570 Rd. 69 ½
Udgift	293 Rd. 92 ½
Indsat i Sparekassen	274 — 20 -
	568 Rd. 16 ½
Beholdning	2 Rd. 53 ½

Scheme

over de offentlige Examiner i Nibe Kathedralskole
for Året 1854.

A. Skolens Hovedexamen.

Mandag d. 10. Juli.

Iste Værelse. **Det Værelse.**

8 — 10½ Arithm.) VII Kl. Geom.)	8—11 Latin VI Kl.
10½—12 Dansk V Kl.	
2 — 5 Latin IV Kl.	2—4 Dansk VI Kl.
	3die Værelse.

8—10 Franss II Kl.

2—4½ Geografi III Kl.

Tirsdag d. 11. Juli.

Iste Værelse. **Det Værelse.**

8 — 9½ Dansk VII Kl.	8—11 Græst VI Kl.
10½—12 Franss V Kl.	
2—4½ Franss IV Kl.	2—4 Religion VI Kl.

3die Værelse.

8—10½ Historie III Kl.

2—5 Regning II Kl.

Onsdag d. 12. Juli.

Iste Værelse. **Det Værelse.**

8 — 10½ Latin VII Kl.	8—11 Franss III Kl.
10½—12 Tydss V Kl.	
2—4½ Græst IV Kl.	2—5 Historie VI Kl.

3die Værelse.

8—10 Historie II Kl.

2—4 Naturhistorie I Kl.

Torsdag d. 13. Juli.

Iste Værelse. **Det Værelse.**

8 — 10 Religion VII Kl.	8—10 Geografi IV Kl.
10½—12 Latin V Kl.	
2—5 Religion III Kl.	2—6 Arithm.) VI. Kl. Geom.)

3die Værelse.

8—10 Naturhistorie II Kl.

2—4½ Dansk I Kl.

Fredag d. 14. Juli.

Iste Værelse.	Ødet Værelse.
18—10½ Græst VII Kl.	8—10 Historie IV. Kl.
1—12 Naturhistorie V Kl.	11—12 Tydft VI Kl. B.
2—4½ Religion IV Kl.	2—5 Arithm. III. Kl.
3die Værelse.	
8—10 Religion II Kl.	
2—4½ Tydft I Kl.	
Sangprove for alle Klasser Kl. 5½.	

Lørdag d. 15. Juli.

Iste Værelse.	Ødet Værelse.
8—10 Historie VII Kl.	8—10 Arithm. IV Kl.
10½—12 Græst V Kl.	11—12 Geografi VI Kl. B.
2—5 Latin III Kl.	2—4½ Religion I Kl.
3die Værelse.	
8—10 Dansk II Kl.	
Gymnastikprove Kl. 6.	

Mandag d. 19. Juli.

Iste Værelse.	Ødet Værelse.
8—9½ Fysik VII Kl.	8—10 Geografi I Kl.
10—12 Naturhistorie IV Kl.	10½—12 Religion V Kl.
3—4 Fransz VI Kl. B.	2—5 Tydft III Kl.
3die Værelse.	
8—10 Tydft II Kl.	
2—5 Regning I Kl.	

Tirsdag d. 18. Juli.

Iste Værelse.	Ødet Værelse.
8—9 Hebraisk VII Kl.	8—10 Geometri IV Kl.
9½—12 Historie) V Kl.	10—12 Historie I Kl.
Geografi)	
2—4 Dansk IV Kl.	3—4 Naturhist. VI Kl. B.
3die Værelse.	
8—11 Dansk III Kl.	
2—4 Geografi II Kl.	

Onsdag d. 19. Juli.

Iste Værelse.	Ødet Værelse.
8—10½ Arithmetik) V Kl.	8—10½ Tydft IV Kl.
Geometri)	
3die Værelse.	
8—10½ Naturhistorie III Kl.	

(De skriftlige Examensopgaver udarbejdes i de den mundtlige Examen nærmest foregaaende 3 Dage.)

(Onsdag Eftermiddag Kl. 4 Generalecensur for Klasserne I, II, III, IV, V, VI B, VII B.)

Torsdag d. 20. Juli Kl. 8 Morgen Optagelsesprøve med de nyindmeldte Disciple.

(Samme Dags Eftermiddag Kl. 2 Translokation med Klasserne I, II, III, IV, V, VI B, VII B.)

B. Afgangsexamens 1ste og 2den Del resp. for VI Kl. A og VII Kl. A.

II. Skriftlig Examens.

Fredag d. 23. Juni Form. 8—12 Udarbejdelse i Mordersmalet VII Kl. A.

Efterm. 2—6 Oversættelse fra Latin paa Danskt VII Kl. A.

Lordag d. 24. Juni Form. 8—12 Latinstil Stil VII Kl. A.
— 8—12 Tydft Stil VI Kl. A.

Efterm. 2—6 Arithmetisk Udarbejdelse VII Kl. A.

Mandag d. 26. Juni Form. 8—12 Geometrisk Udarbejdelse VII Kl. A.

III. Mundelig Examens.

Fredag d. 21. Juli.

1ste Bærelse.

VII Kl. A.

2det Bærelse.

VI Kl. A.

Kl. 8 Latin og Græst.

Kl. 10 Naturhistorie.

Kl. 12 Hebraist.

Kl. 3 Fransf.

Kl. 4 Mathematik.

Lordag d. 22. Juli.

Kl. 8 Religion.

Kl. 9 Geografi.

Kl. 11 Fysik.

Kl. 2 Tydft.

Kl. 3 Historie.

Lordag Eftermiddag dimitteres de Disciple, som have bestaaet Afgangsexamen 2den Del, og Translokation foretages med VI Kl. A og B. Derefter indtræder Sommerferien, som vedvarer indtil den 22. August incl.

Onsdag d. 23. August 1854 Form. Kl. 8 tager
Undervisningen i det nye Skoleaar sin Begyndelse.

Disciplenes Hædre og Børger samt andre Skolens
og Videnskabernes Belyndere indbydes herved ørbedigst til
at bære de mundtlige Examiner med deres Nærværelse.

Nibe Kathedralskole i Juni 1854.

C. G. A. Bendtsen.

1854.